

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 106

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

EXPO " JEAN BOCKLAM EN ANTOINE DHOOGHE 50 JAAR STADSTROMMELAAR " IN coStA ST.-ANDRIESPLAATS 24 12 TOT EN MET 30 SEPTEMBER 2007 VAN 9 TOT 17.30 UUR (BEHALVE OP MAANDAG)

Om gezondheidsredenen diende Leon Bocklam in 1978 ontslag te nemen als tamboer-majoor van de Stadstroommelaars. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Jean. Leon Bocklam kreeg de titel "ere tamboer-majoor" en Jean werd de vijfde tamboer-majoor van het korps. In 1982 telden Antoine Dhooghe en Jean Bocklam 25 jaar dienst, waarvoor schepen Leona Detiège de stads-medaille overhandigde.

Mede door toedoen van schepen Jos Govaerts nam het korps in 1987 voor het eerst deel aan onze stoet "De Parochie van Misericordie". In 1989 openden de Stadstroommelaars onze 13de folklorestoet, in 1990 de 14de en in 1992 de 15de.

Na de stoet van 1994 brachten de Stadstroommelaars een muzikale serenade aan de 100jarige Maria Coenen in de Kloosterstraat 143. Tamboer-majoor Jean Bocklam droeg toen een gelegenheids-gedicht voor.

In 1992 werden Jean Bocklam en Antoine Dhooghe door schepen Jan Claes ontvangen voor hun 35 jaar dienst. Ze kregen toen de medaille van gemeenschapsminister van cultuur Patrick Dewael.

In het jaar waarin Antwerpen Culturele Hoofdstad van Europa was, werd het voltallige korps op het stadhuis ontvangen door burgemeester Cools. Alle leden ontvingen de medaille "Antwerpen 1993, Hoofdstad van Europa".

De jubileumtentoonstellingen van 20, 25 en 30 jaar comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" werden in het Cultureel Wijkcentrum door de Stadstroommelaars muzikaal geopend.

Het 100jarig bestaan van de Stadstroommelaars werd gevierd in 1998. Een prachtige stoet, waarin ook ons comité opstapte, ging toen richting stadhuis, een jubileumboek werd geschreven door de in het Sint-Andrieskwartier geboren auteur Jack Verstappen en een overzichtstentoonstelling werd georganiseerd in het Volkskundemuseum.

Op 9 juni 2007 werden Jean Bocklam en Antoine Dhooghe voor hun 50 jaar dienst op het stadhuis ontvangen door burgemeester Patrick Janssens. In de stoet die vertrok vanuit coStA stapten verschillende muziekgroepen en verenigingen op, waaronder de reus "Zotte Rik" en de burgerijgroep van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft".

Dat de Stadstroommelaars een binding hebben met het Sint-Andrieskwartier is duidelijk uit wat hierboven staat. Zij repeteerden vroeger in het Centraal Werkhuis, Sint-Michielskaai 34A en nu in coStA, Sint-Andriesplaats 24. Het comité wenst Jean Bocklam en Antoine Dhooghe van harte proficiat!

HET RIJKSWACHTKWARTIER KORTE VLIERSTRAAT (DEEL 2)

Lt.-Kol. W. J. D. Van Geet

De Rijkswacht tijdens de bezetting

1940-1944

Het gebouw met tuin en paardenstallen aan de Kloosterstraat en de Vliersteghe, dat op 6 mei 1839 in gebruik werd genomen, was al spoedig te klein. Het provinciebestuur zorgde ervoor dat een aanpalend huisje werd toegevoegd aan de kazerne. Nog in datzelfde jaar wordt het aangepast en wordt de adressering Vliersteghe 22.

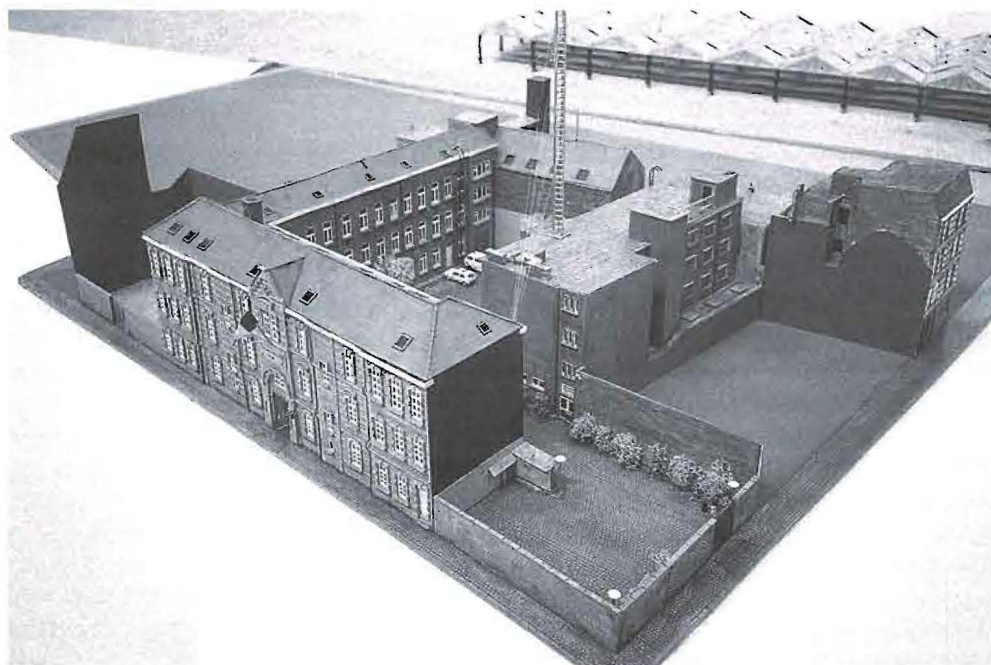
Op 26 augustus 1865 vindt men dat de krotten die in de Korte Vlierstraat fungeerden als gendarmerie met de grond dienen gelijk gemaakt en wordt er een nieuwbouw op het bestaand perceel gepland. In opdracht van de Bestendige Deputatie van de provincie Antwerpen diende de architect E. Gife een bouwaanvraag in met betrekking tot het herbouwen van de voorzijde. Het College van Burgemeester en Schepenen van Antwerpen verleende de toelating op 22 mei 1878. Gelijktijdig werd het complex door middel van ont-eigening uitgebreid.

De werken vingen aan in 1879 en waren voltooid in 1880. Vermeldenswaard is dat in de panden Korte Vlierstraat 6 - 8 vijf gezinnen en 48 ongehuwden waren gehuisvest. In de stallen was aanvankelijk plaats voor 44 paarden. De provinciale autoriteiten, die sinds 1873 hadden aangedrongen op overheveling van het beheer van de gendarmeriekazerne naar de staat, werden van deze verplichting verlost in 1900. Op 3 april van dat jaar werden in Antwerpen de gebouwen en het meubilair van de verschillende lokalen gratis en definitief overgedragen aan het Ministerie van Defensie.

De gendarmerie was eigenlijk al te klein vanaf het begin. In 1897 werd uitgekeken naar mogelijkheden tot uitbreiding. Twee voorstellen werden geformuleerd maar geen van beide zou worden uitgevoerd. Voorgesteld werd eerst een aantal woningen te onteigenen die gelegen waren in de Kloosterstraat. Het tweede voorstel voorzag in de bouw van een volledig nieuwe kazerne op een terrein aan de rand van de stad.

Vanaf 1950 werd de viering van de wapenfeiten van de rijkswacht in de Sint-Andrieskerk ingezet door een plechtige mis opgedragen door rijkswachtaalmoezenier Nobels. In deze eucharistieviering werden de overleden rijkswachters herdacht. De muziekkapel van de rijkswacht luisterde de plechtigheid op en de zang werd verzorgd door Edward De Decker van de Vlaamse Opera. Na de dienst nodigde de kolonel de aanwezigen uit op een receptie in de kantine van het rijkswachtgebouw in de Korte Vlierstraat. Vanaf het jaar 1975 kregen in het begin van oktober ook de voorzitter en de leden van het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " hiervoor een uitnodiging die in dank werd aanvaard en druk werd bijgewoond.

Wordt vervolgd.

100 JAAR VOLKSKUNDEMUSEUM

In augustus sloot het Volkskundemuseum zijn deuren. Het wordt opgenomen in het Museum aan de Stroom. In het boek "Het Museum voor Folklore", uitgegeven in 1941, vermeldt toenmalig conservator Leo Verkeijn een verzameling van poppen voortkomend van de poesjenellenkelder van het Sint-Andrieskwartier. We publiceren een artikel van adjunct bibliothecaris van het Volkskundemuseum en erelid van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft", Gerard Simons, die dit jaar 80 werd. Het gaat over de opzoekingen die de in het Sint-Andrieskwartier geboren auteur Jack Verstappen deed in het museum. De schrijver is nu vijf jaar overleden.

Gerard Simons

Omstreeks 1960 meldde zich Jack Verstappen aan in het Volkskundemuseum om er publicaties te raadplegen. Hij grasduinde eerst in het weekblad "Rond den Heerd" van Guido Gezelle, omwille van de sprookjes, sagen, legenden, spreekwoorden, raadsels en liedjes.

Hij hield ook van het werk van E.H. Celis "Volkskundige Kalender voor het Vlaamsche land" en consulteerde de tijdschriften "t Daghet in den Oosten" en het rijk gestoffeerde "Eigen Schoon en De Brabander".

Hij verdiepte zich in de levensbeschrijvingen van rovershoofdmannen zoals Lodewijk Baekelant en Jan de Lichte. Hij was vooral gefascineerd door Cartouche, alias Louis Dominique Bourguignon.

De massale werken van Jozef Cornelissen en J.B. Vervliet stapelden zich op bij zijn lezerstafeltje. En Jack vroeg "Vraagbaak tot het Zamelen van Vlaamsche Folklore" van August Gittée en de iconografie van de folklore geboekstaafd door Emile C. Van Heurck.

Jack Verstappen had ook veel belangstelling voor volks-geneeskunde, aflezers en genezers, bedevaarten,

volksvermaken en volkshumor. Hij bewonderde in het standaardwerk van Victor De Meyere "De Vlaamsche Volkskunst" afbeeldingen van scheepjes gemonteerd in flessen.

Hij maakte zich vertrouwd met de studie van A. De Cock, J. Frère, prof. Gessler, A. van Hageland, prof. De Keyser, K. Lambrechts, R. van der Linden, M. de Meyer, P. de Mont, prof. K.C. Peeters, F. Prims, I. Teirlinck, A. Viaene en J. Weyns.

Jack verslond de volksboeken "Keizer Karel", "Tijl Uilenspiegel" en "De Vier Heemskinderen". Hij doorbladerde de tijdschriften "Oost-Vlaamsche Zanten" en "Volkskunde". Hij hield een verzameling bij van devotie- en volksprenten, waaronder "Klein Duimpje", "Jan de Wasser" en "Luilekkerland".

Tijdens de zeer talrijke namiddagen die hij noterend in het Volkskundemuseum doorbracht "kookte" het fotokopieerapparaat van de vele kopies die hij bestelde. De verlanglijsten van Verstappen zijn tot 1989 in het museum bewaard gebleven.

- dat er op 22 april jl. twintig enthousiaste reizigers met ons de uitstap naar Hoogstraten maakten ? Het weer was prachtig, het autobusvervoer comfortabel en de attracties aangenaam en leerrijk. Drie comitéleden en zelfs enkele kinderen beklommen de toren van de Sint-Katharinakerk.

Sfeerbeeld van op de toren van de Sint-Katharinakerk.
Foto : Hein Verdingh

- dat het dit jaar 50 jaar geleden is dat een jonge man uit Sint-Andries in zijn eigen parochie tot onderpastoor werd benoemd ? Dat was heel uitzonderlijk ! Koen Vertongen droeg op 15 september 1957 zijn eremiss op in de Sint-Andrieskerk. De kanselrede werd toen uitgesproken door Monseigneur De Vooght. De gezangen werden uitgevoerd door het parochiekoor " De Vredeangers ".

Koen Vertongen
Foto : Irène Van Rompaey

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft " op vraag van de Stuurgroep de historische achtergrondinformatie gaf bij de eerste-steenlegging van de jeugdherberg Pulcinella door Geert Bourgeois, Vlaams minister voor toerisme ? De naam " Pulcinella " herinnert aan de vele poesjetheaters in de buurt van Happaertstraat, Bogaerdestraat en Sint-Antoniussstraat. De plechtigheid kwam ook op ATV.
- dat het comité ook meewerkte aan het commedia del mundo-project van de bewonersgroep " Onze Tuin " ? Comitélid Gabie Guldix was de regie-assistente in de mini-musical " De helse machine " en ons archief leverde teksten, kledij, requisieten en decormateriaal. We feliciteren initiatiefnemer Johan Rouffaer voor het prachtige resultaat !
- dat het dit jaar precies 125 jaar geleden is dat de Antwerpse auteur Willem Elsschot, alias Alfons De Ridder, werd geboren ? In het boek en later ook in de verfilming van " Het dwaallicht " situeert de schrijver de zakken-naaister Maria Van Dam in de Lange Riddersstraat 71.

Minister Bourgeois (rechts)
en schep Heylen (midden)

Copyright Erven
Elsschot 1952

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, Ijzerenwaag 6 : * " Seks en jaloezie " van Marc Camoletti op zaterdagen 29 september en 6 oktober en op vrijdag 5 oktober te 20.15 uur en op zondag 30 september te 15 uur.
* " De diefstal " van Eric Chappel op zaterdagen 17 en 24 november en op vrijdag 23 november te 20.15 uur en op zondag 18 november te 15 uur.
Reservatie : tel. : 03/ 541 00 13 (na 16 uur).
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5 : " Geluk bij een ongeluk ", een blijspel van Dave Freeman van 22 september tot en met 22 december, elke vrijdag en zaterdag te 20.30 uur. Zondagmatineeën op 7 oktober, 18 november, 2 en 16 december te 15 uur.
Reservatie : tel. + 32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 107

<http://www.sint-andries.com/>

Verantw. uitg.:

Guy Smulders

Schoytestraat 60

2000 Antwerpen

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

IN THE MOOD

LIVE MUZIEK UIT DE OORLOGSJAREN '40 - '45

ZONDAG 10 FEBRUARI TE 14 UUR

coStA, Sint-Andriesplaats 24.

Vera Lynn, The Andrew Sisters, Glenn Miller, Marlène Dietrich, Doris Day en Perry Como zijn maar enkele artiesten die tijdens de Tweede Wereldoorlog zongen voor honderdduizenden soldaten. Naast alle ellende en verdriet in de oorlogsjaren werd er ook fantastische muziek gemaakt. Onvergetelijke melodieën werden de wereld ingestuurd om de kanonnen tot zwijgen te brengen.

Op initiatief van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" werd een productie van het Fakkeltheater geprogrammeerd i.s.m. coStA. Onder de titel "Motel Vocal" brengt een combo met Sam Verhoeven, Steven Colombeen en Michaël Zanders de muziek uit de woelige jaren '40 - '45 terug tot leven. Ze worden begeleid door Pol Van Fleteren, piano, Janos Bruyneel, contrabas en Peter Ploegaerts, drums. Wie herinnert zich niet successen als "In the Mood", "We'll Meet Again", "Lili Marlene", "La vie en Rose" en "The White Cliffs of Dover"? Het zijn maar enkele nummers uit het gevarieerde programma.

De inkomprijs voor dit concert bedraagt 5 euro per persoon, koffie en gebak inbegrepen. Voor tickets kan U terecht van maandag tot vrijdag tussen 9 en 16 uur in coStA, Sint-Andriesplaats 24. U kan ook reserveren via 03/ 260 80 50.

De tickets kunnen opgehaald worden tot één dag voor de voorstelling.

U kan ook na voorafgaande telefonische reservatie ten laatste 14 dagen voor het concert de betaling via overschrijving doen met de gestructureerde code die U meegedeeld wordt. Gereserveerde tickets dienen binnen de 7 dagen betaald te zijn. U kan ook reserveren via de website : www.cosintandries.be (enkel met creditcard).

Wees er snel bij want we verwachten veel volk ! coStA is ook toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Tot 10 februari !

De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2008

HET RIJKSWACHTKWARTIER KORTE VLIERSTRAAT (DEEL 3)

In 1951 werden de paardenstallen afgebroken en werd op de vrijgekomen ruimte een gloednieuw gebouw opgetrokken. In deze vleugel werd het Gebieds- en later het Groepscommando geïnstalleerd. In 1954 werden de panden nr. 2 (een burgershuis), nr. 4 (een vloerderswinkel) in de Korte Vlierstraat en nr. 71 (café "De Vuurvogel") en nr. 73 (een dagbladwinkel) in de Kloosterstraat onteigend. In 1959 werden nr. 10 (café "Atoom"), nr. 12 (een kleermakerswinkel) en nr. 14 (een beenhouwerij) in de Korte Vlierstraat door de staat aangekocht. In 1960 werd het aan de achterzijde palend TV-fabriekje ("De Prisma") bij het kwartier gevoegd en in 1963 gaat men over tot de aankoop van de nrs. 89/93 en 75 in de Kloosterstraat. Het pand nr. 89 bevatte een appartementsgebouw van 4 verdiepingen met achteraan nog een gebouw van 2 verdiepingen. In nr. 75 was een apotheek gevestigd. Deze panden werden gesloopt.

In 1975 werden de hoekhuizen Klooster- en Korte Vlierstraat afgebroken. In de vrijgekomen ruimte werd een uitbouw van de Post van de Provinciale Verkeers-eenheid van de Rijkswacht ondergebracht. Deze uitbouw was bestemd voor het Commando van de Territoriale Groep dat eveneens gekazerneerd werd in de Korte Vlierstraat.

Vanaf 1976 kon het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" rekenen op de hulp van de groep gepensioneerd rijkswachters onder de leiding van voorzitter Hillaert. Zij waren de stoetcommissarissen van de folklorestoeten.

Een detachement van de rijkswacht opende onze 9de stoet in 1984.

In 1984 opende een detachement van de rijkswachters de 9de folklorestoet in historische kledij met "berenmutsen" op het hoofd. Vijf jaar later werd een spandoek met de geschilderde rijkswachtkazerne op een praalwagen van de stoet uitgebeeld.

Opening expo "15 jaar Sint-Andrieskwartier herleeft" 17/02/90 in het wijkhuis, St.-Andriesstraat 7. Arthur Ceuppens, secretaris Herwaarderingsgebied St.-Andries, majoor L; Leenders en Guy Smulders

Maar niet alleen bij de stoeten hielpen de rijkswachters. Majoor Leenders opende op 17 februari 1990 de expo "15 jaar comité Sint-Andrieskwartier herleeft", kolonel Van Geet en commandant Wauters woonden het concert bij n.a.v. het 460jarig bestaan van de Sint-Andrieskerk en kolonel Brants was te gast op het jubileumbuffet van het 30 jarig bestaan van onze vereniging.

In 1989 werd een plaketaan de voorgevel van de kazerne onthuld door schepenen Wellens als herinnering aan het feit dat op 6 mei 1839 de "gendarmen" haar intrek in dit gebouw nam. Op de receptie werden flessen wijn "Saint-Georges-Saint-Emilion", met een etiket waarop de kazerne afgebeeld stond, aangeboden aan de genodigden. Op 7 mei van dat jaar ging op de binnenkoer van de kazerne een gezongen mis door in open lucht n.a.v. het 150jarig bestaan. De volgende dagen van dit jubileumjaar werden de bejaarden van de buurt getraceerd op koeken en koffie en kregen de leerlingen van het 4de leerjaar uit de scholen van de wijk de kans hun kennis in de praktijk om te zetten in een verkeerspark waar onder de leiding van rijkswachters de verkeersregels op een speelse manier toegepast werden.

Kolonel Van Geet werd in 1992 als gebiedscommandant opgevolgd door kolonel Viaene.

Dat de rijkswachters zich thuis voelden in Sint-Andries bleek uit het feit dat ze barbecues organiseerden voor de buurtbewoners en dat ze hun medewerking verleenden aan de film "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk" waarin een scène opgenomen werd aan de kazerne in de Korte Vlierstraat. Ook aan de wijkfeesten van het Cultureel Ontmoetingscentrum namen ze deel door demonstraties van hondendressuur.

Nu het gebouw leeg staat kunnen we enkel nog mijmeren over die tijd bij het beluisteren van de Mars van de Rijkswacht van Prévost op een oude lp of bij het neuriën van het lied "Bij de Rijkswacht" dat de Strangers zongen op een song van Village People...

480 JAAR GELEDEN WERD ABRAHAM ORTELIUS GEBOREN !

De penningkundige en cartograaf Abraham Ortelius dreef te Antwerpen een handel in kaarten, boeken en handschriften. De aardrijkskundige reisde bijna door heel Europa. Hij was de geograaf van Filips II, de koning van Spanje. In 1573 beschreef hij zijn rijke muntenverzameling in "Deorum Dearumque Capita". Ook publiceerde hij een reeks atlassen in "Theater oft Tooneel des aertbodems". In 1588 schreef Otto Venius, de leermeester van Rubens, een opdracht in het "Album Amicorum" van Ortelius. Op zijn beurt noteerde de cartograaf een vleierende tekst in het "Album Amicorum" van Nicolaas Rockox, Rubens' vriend.

Ortelius bedacht de theorie van "het uiteendrijven van de continenten" die verklaart waarom de kustlijnen van Afrika en Zuid-Amerika in elkaar passen. Ortelius schreef in 1596 Griekse teksten over het verdwenen continent Atlantis. Volgens hem was Atlantis of Amerika niet gezonken, maar van Europa losgescheurd door aardbevingen en andere natuurrampen. Hij stelde de overeenkomst vast tussen de kustlijnen van het Oude en het Nieuwe Continent en hij zocht de verklaring daarvoor in het uiteenvallen van de continenten als gevolg van een natuurramp. Beroemd is zijn "Theatrum Orbis Terrarum", een kaartenverzameling die in 1612 meer dan

40 uitgaven kende. In een reeks portretten in opdracht van Balthasar Moretus I, die in Rubens' atelier geschilderd werden, komt er ook één voor van Ortelius. In Sint-Andries was de werkplaats van Abraham Ortelius in de Kloosterstraat 11-17, dat voor 1554 bekend was als het huis "De Spiegel", eigendom van Pieter De Deckere. Nu is het één van de infopunten tijdens de Open Monumentendagen. Het is een gloednieuw stedelijk centrum voor archeologie en monumentenzorg.

Door middel van tentoonstellingen en info-stands wordt het monumentale erfgoed bij de burger in de verf gezet.

Ortelius

MARY STEWART STIERF 420 JAAR GELEDEN

Op 16jarige leeftijd huwde Mary Stewart de 14jarige François II. Zij werd later koningin van Schotland. Na 19 jaar als gevangene te hebben doorgebracht in het slot Fotheringhay bij Elisabeth van Engeland werd ze onthoofd op 8 februari 1587. Gilbert Curlé was de persoonlijke secretaris van Stewart. Zijn echtgenote, Barbara Moubray, was een hofdame van Mary. Ook de zuster van Gilbert, Elisabeth Curlé, was haar hofdame. Zij was het die Stewart vergezeld had tot aan het kapblok. Ze had wenend haar meesteres geholpen bij het doodstoilet. Aan haar gaf de koningin haar laatste kus. Het was dan ook aan haar dat Mary Stewart haar persoonlijk gebedenboek overhandigde. Na de dood van Stewart vluchtten beide hofdames naar Antwerpen. Bij hun aankomst vestigden ze zich tegen het "Straetken onder den thoren", waarmee de Waaistraat bedoeld werd. De woning was

Epitaaf met de beeltenis van Mary Stuart
(Sint-Andrieskerk)

gelegen in het blok gevormd door Sint-Andriesstraat, Pompstraat, Rijke Beuckelaerstraat en Lange Riddersstraat. Het was een luisterrijk patriciërshuis met een monumentale trap, een gaanderij, een grote tuin, een achterhuis en een keuken. De woning werd verkocht aan Willem Martini die griffier van Antwerpen was. Later werd ze overgemaakt aan de orde van Sint-Ignatius. In het begin van de 20ste eeuw werd er een gemeenteschool in ondergebracht. Moubray stierf op 31 juli 1616 en Curlé op 29 mei 1620. Beiden zijn begraven in de Sint-Andrieskerk. Volgens het kerkregister liggen de graven van beide dames "neffens heijligh Cruijs autær". Hun beeltenis is nog terug te vinden aan het epitaaf dat in deze kerk toegewijd werd aan Mary Stewart. Het werd door Hippoliet Curlé opgericht, de zoon van de broer van Elisabeth.

WIST GE ... ?

- dat het 100jarige Volkskundemuseum rond 1950 in de Sint-Andriesstraat 6 gevestigd was, de plaats waar nu de Lessius-Hogeschool is ? We vernamen helaas het droeve bericht dat oud-bibliothecaris en erelid van " Sint-Andrieskwartier herleeft " Gerard Simons op 8 november jl. overleden is. Het is dit jaar ook precies 25 jaar geleden dat conservator Wilfried Van Nespen, peter van onze wijkreus Zotte Rik, stierf.
- dat op 9 juni jl. Jean Bocklam en Antoine Dhooghe op het stadhuis gevierd werden n.a.v. hun 50jarig lidmaatschap van de Stadstrommelaars ? Na een prachtige stoet werden ze door burgemeester Janssens " op 't schoon verdiep " ontvangen. Na een toespraak van onze secretaris kregen de jubilarissen uit de handen van onze voorzitter een ingekaderde poster van een schilderij van de in Sint-Andries geboren kunstenaar Lode Sebregts.

Foto : Hein Verdingh

- dat het precies 100 jaar geleden is dat een grote dokstaking uitbrak ? Acht weken lang lag de Antwerpse haven plat. De staking begon aan de graan- en houtboten. De dokwerkers eisten één frank loonsverhoging per dag. Het patronaat probeerde de staking te breken door de dokwerkers de toegang tot de haven te

ontzeggen. Uiteindelijk besliste burgemeester Hertogs het dagloon van de dokwerkers op te trekken van 5 naar 5,50 frank. Het voorstel werd door de arbeiders en de werkgevers aanvaard.

- dat George Van Cauwenbergh dit jaar overleed ? Deze stadsgids heeft in 1983 in de toenmalige taverne " 't Swart Schaep " in de Kloosterstraat het boek " Consciende, een leven in een notendop " van zijn collega André Meulemans voorgesteld. We herinneren ons ook nog 12 september 2004 toen hij voor ons met acteur Herbert Flack verhalen over onze wijk vertelde in een tent op de Sint-Andriesplaats. Driehonderd mensen volgden geboeid de leuke anekdotes. Het succes was zo groot dat men besloot op 31 oktober een herneming te organiseren waar nog eens 200 toeschouwers het gebeuren meemaakten in het Cultureel Wijkcentrum.

George Van Cauwenbergh
Foto : De Nieuwe Gazet

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, IJzerenwaag 6, op zaterdagen 19 en 26 en op vrijdag 25 januari telkens te 20.15 uur en op zondag 20 januari te 15 uur : " Een gezellig avondje thuis " van Herman Dillen. Reservatie na 16 uur via tel. 03/541 00 13.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, van 12 januari tot en met 22 maart, elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur : " Mijn vrouw heet Maurice ", een blijspel van Raffy Shart. Zondagmatineeën op 27 januari, 17 februari, 2 en 16 maart. Reservatie op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur via tel. + 32 3 231 68 14.
- **QUIZ VAN HARMONIE** "Arbeid en Kunst" op 23 februari in CoStA, Sint-Andriesplaats 24 te 20 uur. Info : tel. 0476 20 55 91

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 108

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

EXPO " 30 JAAR WIJKREUS ".

31 MEI TOT EN MET 23 JUNI 2008 ~ 9 UUR TOT 17.30 UUR.

TENTOONSTELLINGSGANG CoStA, SINT-ANDRIESPLAATS 24.

(MAANDAG GESLOTEN).

Op 2 september 1978 werd de reus " Zotte Rik ", een kunstwerk van Paul De Vierman, gedoopt. Zijn meter is Leona Detiège, toen schepen voor cultuur en de peter was Wilfried Van Nespén, conservator van de Oudheidkundige Musea van de Stad Antwerpen. In de voormiddag trok de reus onder be-

*Peter: Wilfried Van Nespén en
meter: Leona Detiège 02/09/78*

geleiding van de toenmalige drumband "De Heropbouw" en de Volksharmonicaïsten naar het stadhuis. Het reuzenlied werd gecomponeerd door John Lündström en de "reuzendans" werd uitgevoerd door leerlingen van de turnkring "De Hoop". Een heuse doopakte werd opgesteld en suikerbonen werden uit-

gedeeld door Alice Roossens, de toenmalige ondervoorzitster van onze vereniging. Doopkaartjes werden gedrukt. Zotte Rik werd ook opgenomen in het Internationaal Studiecomité voor Ommegangsreuzen. De reus was ook te gast bij de doopplechtigheid van collega's " De Slijkschepper " te Berchem en "Anneke Mossel" van linkeroever. Hugo Baets ontwierp de "reuzenkinderen", kleine reusjes die de kinderen voorstellen die achter Zotte Rik liepen. Deze groep werd voor het eerst uitgenodigd in de stoet te Boom in 1980. Drie verjaarsbals werden georganiseerd in de lokalen van de Stadsreiniging. Zotte Rik nam deel aan de feesten van Neerland in Wilrijk. Een jaar later was hij te gast bij " De Haantjes " in Hemiksem en stapte hij mee in " De Stoet der Stoeten ". De reus ging mee in de optocht " 150 jaar België " en het jaar daarna wandelde hij met de prominenten de autovrije Hoogstraat in. Vele keren deed Zotte Rik mee aan de Reuzenommegangen

te Deurne tijdens de bevrijdingsfeesten. In de Rederijkers-ommegangen die de Stad Antwerpen organiseerde n.a.v. de Antwerpse Kermisweek was de reus vele malen present.

Ook scholen vroegen hem tijdens hun kermisactiviteiten, zoals het Sint-Eduardusinstituut te Merksem, de Silo 10, het Sint-Jan Berchmanscollege en het Sint-Ludgardisinstituut. De kinderen van de gezinnen van " KWB-Koekestad " dansten graag rond Zotte Rik. T.g.v. de sinterklaasperiode beitelde Walter Geluyckens Zotte Rik-vormen in beukenhout die met marsepein gevuld werden door Joop van der Valk. De reus stapte ook mee in de sinterklaasstoet van de Stad Antwerpen. Van het haakwerk met de beeltenis van Zotte Rik werd het patroon geschonken aan het Vormings-, Bezigheids- en Ontspanningscenter " Erga ". Ook werd de reus nagemaakt in brooddeeg, in klei en in borduurwerk. In 1986 kwam Zotte Rik op de BRT-televisie tijdens de Kindervreugd-show in het Sportpaleis.

De reus was bij de viering " 100 jaar Coca-Cola " en liep de braderij door van het winkelcentrum in de Nationalestraat. Hij was ook te gast bij de Pompstraatfeesten van de studentenvereniging " Aymie " en bij de wijkfeesten van het Cultureel Ontmoetingscentrum.

Met het KNS-gezelschap ging hij in stoet naar de Bourlaschouwburg voor de première van het toneelstuk "De droom van Zotte Rik" van Jan Christiaens sr. Een wedstrijd om het origineelste Zotte Rik-gebak, uitgeschreven door de Syndicale Unie voor het Brood-, Banket-, Chocolade- en Ijsbedrijf, werd gewonnen door bakker Bruers uit de Bredestraat.

N.a.v. het 100jarig bestaan van de harmonie "Arbeid en Kunst" en van de Stadstroomelaars begeleidde de reus de feestelingen in de optocht naar het stadhuis. Zotte Rik reisde mee naar de wijk "Cool" in Rotterdam en was vele keren op post tijdens de Seminivieringen van A.K.S.I.E.

Niet op de openbare weg werpen !

25 JAAR EUGEE VAN MIEGHEM STICHTING

Schilder en tekenaar Eugene Van Mieghem beeldde vooral figuren van de arbeiderswereld uit, dokwerkers, cafélopers, schippers en zakkennaaisters.

Lode Baeckelmans gaf Karel Van Isacker de raad illustraties van Van Mieghem te gebruiken voor zijn boek "De Antwerpse Dokwerker". Pol De Mont, conservator van het Museum voor Schone Kunsten en schrijver Willem Elsschot waardeerden het werk van de schilder.

Op 24 maart 1993 werd in de Korte Ridderstraat 2 het Eugene Van Mieghem-museum geopend. In 1994 organiseerde "Sint-Andrieskwartier herleeft" bezoeken aan het museum die geleid werden door de conservator. Twee jaar later bracht onze vereniging een expo over Van Mieghem in het Wijkcultureel Centrum van Sint-Andries.

Erwin Joos, 1996

De tentoonstelling werd geopend door Erwin Joos. Deze conservator riep de Stichting Eugene Van Mieghem in leven. De stichting stelt zich tot doel het oeuvre van de kunstenaar internationaal bekend te maken. Tijdens het Antwerpse Cultuurjaar telde men al 250 leden. In de

zomer van 1999 werden de tekeningen over de emigranten van de Red Star Line tentoongesteld in het Ellis Island Immigration Museum te New York. Ook in 2005 werd in het Maritieme Museum te New York een expo van zijn werk gehouden. In Duitsland werden expo's georganiseerd in het Barlach Haus in Hamburg en in het Käthe Kollwitz Museum in Berlijn. Het Institut Néerlandais in Parijs bood in 2006 de bezoekers een blik op een vijftigtal vrouwenportretten van Van Mieghem.

Ook Amsterdam had belangstelling voor de eens vergeten Antwerpse schilder. Het Rembrandthuis in de Jodenbreestraat 4 exposeerde in 2007 tekeningen en pastels in de tentoonstelling "Met de dood voor ogen". Alle kunstwerken toonden Augustine Pautre, een artieste die Van Mieghem rond 1898 ontmoette aan de Antwerpse Academie en met wie hij in 1902 trouwde. De kunstenaar tekende haar vanaf hun eerste ontmoeting tot aan haar vroegtijdige dood in 1905.

Augustine met kleine Eugene, 1905.

Foto GVA

De expositie focuste vooral op het laatste ziektejaar waarin Van Mieghem het vermagerende gezicht en lichaam van zijn lijdende geliefde schetst. Dat de kunstwerken in het Rembrandthuis hingen is niet toevallig. Er is een duidelijke link met de Nederlandse grootmeester. Ook Rembrandt had zijn stervende vrouw Saskia als model gebruikt. De meeste tekeningen en pastels kwamen uit het Antwerps Prentenkabinet.

In samenwerking met het Museum aan de Stroom (MAS), het Eugene Van Mieghem Museum en de vrienden van de Red Star Line werd t.g.v. Luxemburg, culturele hoofdstad van Europa, in 2007 in het kasteel van Larochette de expo "Luxembourg-Antwerp-America" georganiseerd. Nu is het Eugene Van Mieghem-museum gevestigd in de Beatrijslaan 8 op de linkeroever. Voor meer inlichtingen over de Stichting Eugene Van Mieghem kan U telefoneren naar het nummer 03/211 03 30.

DE MEIMORGEN

Als ode aan de lente publiceren we het gedicht "De Meimorgen" van etser, pastellist, tekenaar, kunstschilder en aquarellist Edmond Van Offel. Hij leunde qua stijl dicht bij het symbolisme aan. Als ontwerper van talrijke exlibrisen werkte hij mee aan tijdschriften zoals "De Vlaamsche School", "Woord en Beeld" en "Elzeviërs Maandblad". Hij schreef het boek "Vader vertelt", een

familiekroniek waarin een pakkend beeld wordt geschetst van het Sint-Andrieskwartier tussen 1849 en 1930 met ongekunstelde folkloristische en cultuurhistorische info en getuigenissen over sociale en economische toestanden. De verzen van Van Offel werden verzameld in de dichtbundels "Bloei" en "De Vier Jaargetijden".

*De Meimorgen is
zoo schuw gekomen
in de boomen
grauw van dauw en zilverfrisch
Het vinnig zuchtje vlucht
al in de struiken,
waar ontluiken
tril-seringen in de lucht*

*Reinwilgen bloeien wit
bij 't hagen-groeien
dat vol stoeien
van gevlerkte roepers zit
De Meimorgen is
gekomen, roze,
gallemlooze
tusschen lisch, myosotis*

*Al om de blommenrei
in al de hoven
onder, boven,
rijst de maandenblom - de Mei.*

Edmond Van Offel (1871 - 1959)

Foto G.V.A.

IN MEMORIAM LEONARD DE LANGH

Meer dan dertig jaar geleden vervoerde Leonard het materiaal van "The Navarones", een muziekgroep uit de Sint-Andrieswijk die covers bracht uit de jaren '50 tot '70. Op 26 november 2007 traden ze nog voor ons op in het Cultureel Ontmoetingscentrum.

In 1978 kwam Leonard in onze vereniging als bestuurslid. Bij de doop van onze wijkreus was hij enthousiast aanwezig. Een ingekaderde foto waarop hij fier poseerde naast meter Detiège en peter Van Nespen heeft jarenlang in het bureau van de bierhandel in de Goedehoopstraat gehangen.

Leonard reed mee in de autokaravaan die de folklorestoeten aankondigde en verdeelde mee de affiches. Met

de bierwagen beeldde hij mee thema's uit in die stoeten. Vanaf 1979 werkte hij mee aan de "Dolle Zaterdag", een fancy-fair met kraampjes en optredens van wijkvedetten. Hij buste ook de tijdschriften van onze vereniging in de straten van de wijk. Met comitésleden speelde hij in 1980 in "Sint-Andrieskwartier herleeft", een toneelstuk van Pros Heylen. In 1991 vertolkte hij de rol van De Vonck in "Vijf uren verlof", een bewerking

van een blijspel van Victor Driessens in een regie van Gaby Guldix en vier jaar later schitterde hij als Stefan in "Vader is baas" van Jack Verstappen in een regie van

"Vijf uren verlof" met Guy Smulders (links) en Leonard, 1991

"Vader is baas" met Martje Meulemans (links) en Nico Parassiadis (rechts), 1995

Knarf Van Pellecom. We herinneren ons Leonard ook nog in de rijkswachtscène aan de Korte Vlierstraat uit de film "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk", in 2000 gemaakt door Harry van Bokhoven.

Onze vereniging biedt zijn familie blijken van deelneming aan. Wij zullen zijn warme vriendschap en spontaan enthousiasme missen!

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" ook meewerkte aan de kersthappening van de harmonie "Arbeid en Kunst"? We brachten het kerstverhaal "De krasse kalkoen" van de Nederlandse schrijver Henri Knap.
- dat er in coStA op 10 februari 109 enthousiaste toeschouwers waren bij de voorstelling "In the Mood" van "Motel Vocal"? De muziek uit de oorlogsjaren ontroerde jong en oud. Het publiek bracht de zangers en de muzikanten na afloop een staande ovatie!

Warre Van den Bulck, 1993

- dat Warre Van den Bulck uit het Kopstraatje op 86jarige leeftijd overleed? Deze oud-presentator van Radio Zuiderlicht bouwde samen met wijkbewoner Frans Gorissen "t Orgeltje van Sint-Andries" waarmee hij aan de folklorestoeten van onze vereniging deelnam.

- dat ons comité ook een bijdrage leverde bij de uitreiking van "De Gouden Neus 2007" van de Stuurgroep? Onze secretaris vertelde over de geschiedenis van de beroemde stangpop en onze vereniging exposeerde een tentoonstelling over de historie van het poesjenellentheater in Sint-Andries.
- dat op verzoek van directie, personeel en bewoners de afdelingen en de gangen van het Rust- en Verzorgingstehuis "De Gulden Lelie" in de Schoytestraat 19 een naam kregen? Uit onze suggesties kozen

ze voor de afdelingen "Boeksteeg", "Schoyte" en "Bogaerd". De gangen werden "Sint-Martinusgang", "Kronengang", "Pluysmerckt", "Blijde Hoek", "Sint-Jorisgang" en "Haspelengang" genoemd. De naamborden werden feestelijk onthuld en onze historische info werd met illustraties in twee brochures aan bewoners en bezoekers aangeboden.

- dat er een gloednieuw museum in de Sint-Andrieskerk geopend werd? Vele generaties, zowel arm of rijk, droegen gul bij tot de schittering van hun kerk. De beide sociale "klassen" van armen en middenklasse worden vertegenwoordigd door een straat- en een steegfoto uit ons archief. Ook de sfeer van de processie wordt opgeroepen als een getuigenis van het volksleven eertijds hier bij ons. Het museum is te bezoeken van 1 april tot en met 31 oktober dagelijks van 14 tot 17 uur.
- dat er in de bourgeoisiegroep van onze vereniging nog nooit zoveel deelnemers waren die tijdens de 22ste Seminiviering van A.K.S.I.E. aan het stadhuis een erehaag vormden voor de pasgetrouwde koppels?

AGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur van 12 april tot en met 14 juni en zondagen 27 april, 18 mei en 8 juni: "Pierenverdriet", een tragikomedie van Peter Quilter in de regie van Knarf Van Pellecom (vertaling: Guy Keeren). Reservatie: woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur via tel. + 32 3 231 68 14.
- **AUGUSTIJNERTHEATER**, IJzerenwaag 6, zaterdagen 19 en 26 april, vrijdag 25 april te 20.15 uur en op zondag 20 april te 15 uur. "Thuis" van Hugo Claus. Reservatie: na 16 uur via telefoon: 03/541 00 13.
- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24, jaarconcert van harmonie "Arbeid en Kunst" op zaterdag 17 mei te 20 uur en op zondag 18 mei te 14 uur. Info: 0476 20 55 91.
- **MULTATULI-CAFÉ**, Lange Vlierstraat 7 - 9: expo met aquarellen van Nico Parassiadis en olieverfschilderijen van Danny Vanhooreweghe van 15 april tot en met 30 juni vanaf 17 uur (niet op zondag en maandag).

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 109

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

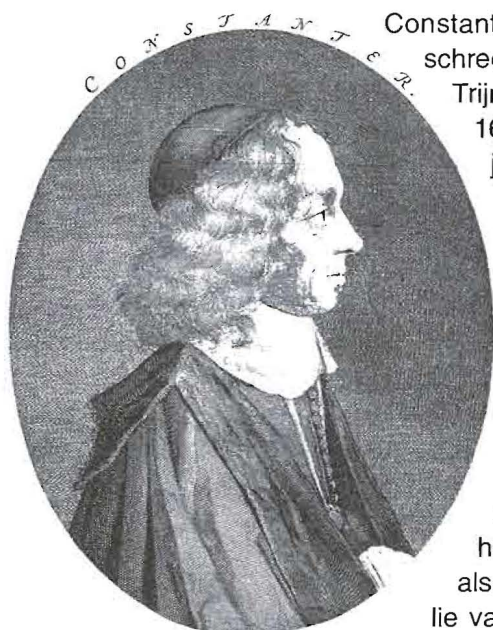
COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

ONTHULLING GLASRAAM

“ TRIJNTJE CORNELIS ONTWAAKT OP DE MESTHOOP ”
ZATERDAG 20 SEPTEMBER TE 14 UUR

IN coStA CENTRAL, SINT-ANDRIESPLAATS 23 2000 ANTWERPEN

Constantijn Huygens

haar mee naar binnen. Samen met de hoerenloper Francisco voert ze Trijn dronken en berooft ze haar van kleren en sieraden. Ze hullen Trijn in een versleten pagekostuum en Francisco moet haar vijf straten verder in de richting van het centrum op een mesthoop gooien. Op 16 juni 1996 leidde

Constantijn Huygens schreef de komedie “ Trijntje Cornelis ” in 1653 toen hij 55 jaar was. Het is het verhaal van een Zaandamse schippersvrouw die tijdens een wandeling door het Sint-Andrieskwartier in de Lepelstraat terecht komt bij de hoer Môij. Die doet alsof ze verre familie van haar is en lokt

dr. Hermkens uit het Nederlandse Hilvarenbeek onze wijkbewoners en sympathisanten langs de route die Trijntje volgens Huygens in het Sint-Andrieskwartier moet gelopen hebben. Hermkens schreef voor ons de brochure “ De barre tocht van Trijntje Cornelis door Antwerpen ” die trouwens nog te koop is aan de prijs van 1,25 euro via rekeningnummer 789-5662440-83.

Op 13 oktober van datzelfde jaar werd de gedenksteen, die het comité “ Sint-Andrieskwartier herleeft ” aan de stad Antwerpen schonk, onthuld n.a.v. de 400ste verjaardag van de geboorte van Huygens. Dat gebeurde op de IJzerenwaag waar volgens dr. Hermkens de mesthoop moet gelegen hebben.

De mesthoopsce ne uit het toneelstuk werd toen gespeeld door de actrice Annemie Joris.

Op zaterdag 20 september wordt te 14 uur het glasraam “ Trijntje Cornelis ontwaakt op de mesthoop ”, in het bijzijn van de familie Hermkens, onthuld in coStA Central, het verbindingshuis tussen de wijkbibliotheek en het Cultureel Ontmoetingscentrum. Het is een werk van de kunstenares Sybille Gielen.

Tijdens de plechtigheid laat het comité “ Sint-Andrieskwartier herleeft ” muziek horen van de componist Huygens en dragen comitéleden gedichten van hem voor. Onze vereniging stelt ook een expo samen over het werk van de veelzijdige kunstenaar. Lutje Visterin zal een door haar gecomponeerd lied zingen over Trijntje Cornelis en het Augustijnertheater uit de IJzerenwaag speelt fragmenten uit de gelijknamige komedie.

Niet op de openbare weg werpen !

GRAF VAN VICTOR DRIESSENS IN ERE HERSTELD

Victor Driessens

In de annalen van het Vlaams toneel komt Victor Driessens een ereplaats toe, als acteur en als stichter van het eerste nationale, van overheidswege gesubsidieerde gezelschap dat te Antwerpen op 6 oktober 1853

zijn eerste voorstelling gaf. Men speelde toen "De Dronkaard" van de Vlaamse schrijver Pieter-Frans van Kerkhoven.

Driessens speelde de titelrol. Van Domien Sleeckx, een schrijver uit het Sint-Andrieskwartier, die in de Pompstraat woonde, bracht Victor het toneelstuk "De vissers van Blankenberge" op de planken. En van het boek "Het Wonderjaar" van de in Sint-Andries geboren Vlaamse schrijver Hendrik Conscience speelde hij een succesrijke toneelbewerking.

Zijn jeugd bracht hij door in Antwerpen waar hij in aanraking kwam met de vele poesjenellentheaters, ook in Sint-Andries. Zijn carrière begon op 20jarige leeftijd in de Steenbergstraat. Hij was toen lid van de maatschappij "De Kleine Kruisboog", een gilde die gevestigd was in het café "De Zageman". Hij sloot zich aan bij deze schutters omdat hij wist dat deze mannen vrolijke kerels waren. Het duurde dan ook niet lang of hij maakte zijn collega-schutters amateurtoneelspelers. Er werd in het café een podium gebouwd en op 25 december 1840 werd een eerste toneelstuk opgevoerd. Het heette "De Laarzen van Hooi" waarin Driessens de beide

hoofdrollen vertolkte. Na de succesrijke vertoning werd aan de aanwezigen worstenbrood uitgedeeld. Hij was enorm veelzijdig want in de pauze van de toneelstukken verrastte hij de toeschouwers met goocheltrukjes of met een melodie die hij met de trompet uitvoerde. Na 1842 ging Victor zelf café houden in het Sint-Andrieskwartier. Deze kunstenaarskroeg heette "Thalia" en was gevestigd in de Steenhoudersvest.

Maar Victor heeft zich niet alleen als toneelspeler doen kennen. Hij schreef ook bewerkingen van de novelle "Houten Clara" van Conscience. Ook nam hij het blijspel "De Liedjes van Theodoor Van Rijswijk" onder handen. Den Door verbleef toen bij zijn moeder die een koorden- en lintenwinkeltje openhield op de hoek van de Boeksteeg (de huidige Nationalestraat) en de Sleutelstraat.

In 1873 werd hij de eerste directeur van de Vlaamse schouwburg aan de Kipdorpbrug. Driessens voelde zich het best in melodramatische "heldenrollen" en in degen-drama's. Maar ook in komische zangspelen schitterde hij!

Victor Driessens ligt begraven op het Schoonselhof. De tand des tijds had ervoor gezorgd dat het monument op het punt stond te verdwijnen. Jacques Buermans, in Sint-Andries gekend voor zijn geleide Schoonselhofwandelingen, ijverde voor renovatie van het graf van Victor Driessens. En dat is gelukt, waarvoor we hem proficiat wensen. Het gerestaureerde monument werd vorig jaar opnieuw onthuld in het bijzijn van schepenen Guy Lauwers en Philip Heylen.

Théâtre Flamand.

Théâtre Flamand

60 JAAR GELEDEN STIERF MARIA BELPAIRE

Maria Belpaire

De auteur Maria-Elisa Belpaire schreef gedichten, sprookjes, essays en biografieën. In 1887 debuteerde deze prozaschrijfster met "Herfstrozen" en "Uit het leven". Ze publiceert samen met Hilda Ram en Louisa Duyckers "In Wonderland", een verzameling vertellingen in zes delen. In 1908 schrijft ze het levenswerk van haar tante Constance Teichmann, de stichteres van het kindergasthuis "Louise-Marie". Ze hield veel van het Sint-Andrieskwartier en vooral van "het huis op de Oever", zoals ze het noemde. Daarmee doelde ze op het pand Oever nr. 4 waar haar tante in de wintermaanden verbleef. Het huis droeg de naam "In den Rooien Brak".

In 1896 richtte ze met Louisa Duyckers de "Extension universitaire pour les femmes" op, een hogere vorming voor vrouwen. Tussen 1902 en 1910 werkte ze mee aan de uitbouw van het Belpaire-instituut aan de Jozef De Bomstraat.

Nadien stichtte ze de Constance Teichmannbond die zijn invloed had op de verdere ontwikkeling van de Vlaamse vrouwenbewegingen. In 1912 verkreeg een oudersbond dat Maria de Nederlandstalige meisjesschool Sint-Ludgardis inrichtte. Zij zette zich ook in voor verpleegsters en atelierarbeidsters en ze vervulde ook een rol als kunstmecenas. In 1922 werd zij benoemd tot werkend lid van de Koninklijke Academie voor Taal- en Letterkunde. In Leuven werd ze vereerd met het doctoraat honoris causa in 1937.

Andere werken van haar waren o.a. "Het landleven in de letterkunde van de XIXde eeuw" (1902), "Kunst- en levensbeelden" (1906), "Na veertig jaar" (1912), "De vier wondere jaren" (1920), "Na vijftig jaar" in twee delen, "Reukwerk" (1932) en "Gestalten in het verleden" (1947). Haar biografieën over de componist Ludwig van Beethoven, de schrijver Charles Dickens en over August Cuppens werden een groot succes.

In drie delen schreef ze tussen 1925 en 1934 over de families Teichmann en Belpaire. Zij is het jongste kind van dichter, musicus en ingenieur Alphonse Belpaire. Toen Maria amper één jaar oud was, stierf haar vader. Via haar oom Frédéric werd zij voorzitter van het Anna Bijnsgeenootschap die het voortgezet onderwijs voor

meisjes vorm gaf. Zij vertaalde ook nog werk uit het Deens van Jörgensen.

Na een lang en zeer rijk gevuld leven stierf Maria Belpaire te Antwerpen op 9 juni 1948.

Constance Teichmann

WIST GE ... ?

- dat de opening van de expo "30 jaar wijkreus" op 30 mei jl. in coStA een groot succes werd? Ereleden en steunende leden van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" luisterden aandachtig naar de openingstoespraak van ere-burgemeester Leona Detiège, de meter van Zotte Rik.

Leona Detiège

Foto: Hein Verdingh

- dat de bewonersgroep "Onze Tuin" door het ACW genomineerd werd voor "De Bronzen Pagadder", een onderscheiding voor een vrijwilligersorganisatie die het afgelopen jaar verdienstelijk werk leverde? Deze bewonersgroep is vooral actief tussen de woningblokken van de Willem Lepelstraat en de Prekersstraat. Ze gaan met de witte containers op stap om zwerfvuil op te ruimen en hebben een commedia del mundo-theatergroep bestaande uit volwassenen en kinderen die vele keren optrad met de musical "De Helse Machine". We wensen voorzitter Johan Rouffaer en zijn team proficiat met de nominatie.
- dat de vzw "Voor Kruis en Beeld" zorgde voor de renovatie van het Mariabeeld op de hoek van de

Steenhouwersvest en de Korte Riddersstraat? Rudi Mannaerts, pastoor van Sint-Andries, wijdde het beeld op 18 mei jl.

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" op pagina 7 in de verenigingengids van het district Antwerpen vermeld staat? De gids is gratis te verkrijgen in het districtshuis, Lange Gasthuisstraat 21.

Foto: Hein Verdingh

- dat tijdens de Erfgoeddag op 13 april in de Sint-Fredeganduskerk kunstwerken werden tentoongesteld die afkomstig waren uit de Sint-Michielsabdij? Wij ontdekten de schilderijen "Opdracht van Jezus in de tempel" van Willem Herreyns en "Wijding van de H. Waltmannus, eerste abt van de abdij" van Abraham van Diepenbeeck, samen met een calvarie en twee biechtstoelen.

- dat op 20 mei het College "Eucharistisch Hart" uit Essen de Sint-Andrieswijk verkende? Onze secretaris gaf historische info over het Sint-Andrieskwartier in "De Steenhouwer", Steenhouwersvest 14.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, Ijzerenwaag 6, : "Trijntje Cornelis" van Constantijn Huygens, op vrijdag 10 oktober, zaterdagen 4 en 11 oktober te 20.15 uur en op zondag 5 oktober om 15 uur. Reservatie : na 16 uur via telefoon 03/541 00 13.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, van 13 september tot en met 1 november om 20.30 uur : "Mijn vrouw heet Maurice", een blijspel van Raffy Shart. Reservatie op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur via tel. + 32 3 231 68 14.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 110

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

VILA CABRAL ! ER WAAIT EEN ZUIDERS WINDJE DOOR SINT-ANDRIES !

ZATERDAG 15 NOVEMBER, coStA, SINT-ANDRIESPLAATS 24, 19 EN 21 UUR

Vila Cabral is een zuiders activiteitenprogramma georganiseerd door het 11.11.11-comité en het district Antwerpen. Vele verenigingen, scholen, bewonersgroepen en buurtcomités doen hieraan mee.

Ook "Sint-Andrieskwartier herleeft" wil graag zijn steentje bijdragen bij al deze activiteiten. De bedoeling is om ons volgende initiatief een Noord-Zuid toets mee te geven. Wij willen onze leden en sympathisanten de kans geven om te proeven van zuiderse klanken uit onze wijk. We laten ze kennismaken met kleurrijke culturen en andere gewoonten.

Concreet willen we de sociale geschiedenis van onze "parochie van miserie" vergelijken met de Afrikaanse volkscultuur. Dit is niet nieuw ! Toen we meededen met de Murgaparade kleeften bewoners uit onze wijk zich in Afrikaanse kledij en Afrikaanse mensen uit de buurt staken zich in de oude kledij van volksfiguren uit de parochie van miserie, die wij hen ter beschikking stelden. En toen onze "bourgeoisiegroep" samen met de wijkreus onder de leiding van comitélid Maria Van Kerkhove mee opstapte naar het stadhuis n.a.v. de viering van Jean Bocklam en Antoine Dhooghe die 50 jaar stadstrommelaar waren, gingen ook mensen van CAAD mee in de kledij van de burgerij anno 1900. CAAD staat voor Cultural African Arts and Development.

Op zaterdag 15 november organiseert het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" een Vila Cabral-activiteit i.s.m. coStA, het cultureel ontmoetingscentrum Sint-Andries. Vanaf 19 uur kan je proeven van heerlijke thee tijdens een Algerijnse maaltijd. Mohammed Kerami uit de Willem Lepelstraat is de kok van dienst. Deze kok is lid van "Asempa", een groep muzikanten uit de Kloosterstraat en de Willem Lepelstraat. Voor de maaltijd moet U vooraf reserveren via coStA, tel. 03/260 80 50. De prijs is 8 euro per persoon.

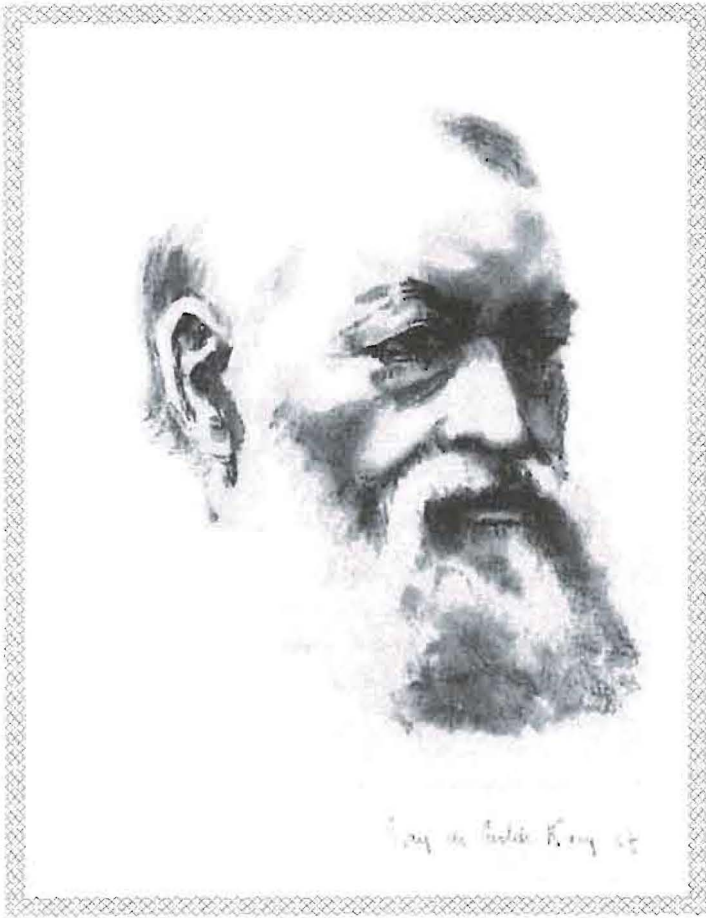
Om 21 uur volgt dan het optreden van de groep "Asempa". De muzikanten zullen ons verrassen met zachte muziek uit de woestijn. We hopen jullie dan te mogen ontmoeten !

Foto: Hein Verdingh

Niet op de openbare weg werpen !

125 JAAR GELEDEN OVERLEED HENDRIK CONSCIENCE

Op 10 september 1883 overleed de gekende Vlaamse schrijver Hendrik Conscience. Wie deze naam hoort denkt direct aan het boek "De Leeuw van Vlaanderen" en terecht! Trouwe lezers van dit tijdschrift weten dat de wieg van deze auteur in de Pompstraat stond en dat hij de eerste dagen van zijn leven doorbracht in "de parochie van miserie". In dit tijdschrift behandelde stadsgids André Meulemans onder de rubriek "Historiek" het geboortehuis van Conscience (nr. 23, maart 1983). In dit huis nam de stichting "Hendrik Conscience" zijn intrek. Meulemans stelde ook het boekje "Hendrik Conscience, een leven in een notendop" samen dat nu nog verkocht wordt tegen de prijs van 3,75 euro via rekeningnummer 789-5662440-83. Het boekje werd tijdens een persconferentie voorgesteld in de toenmalige taverne "t Swart Schaep" in de Kloosterstraat. In het geboortehuis van de schrijver mocht het comité "Sint-Andriesskwartier herleeft" tijdens een open deur-dag de Conscienceboekjes verkopen.

Vier praalwagens stelden in onze 8ste folklorestoet tafelen voor uit de boeken van Conscience: Houten Clara, De Loteling, Baas Ganzendonck en Schatplichtig Vlaanderen, heffing van belastingen (een thema uit De Leeuw van Vlaanderen).

Op 2 oktober 1983 leidde André voor de geïnteresseerden een door hem uitgestippelde wandeling naar de plaatsen die herinneren aan feiten en gebeurtenissen uit het leven van de Vlaamse schrijver.

Een maand later hielden we in ons toenmalig parochiehuys "De Kring" in de Nationalestraat een Conscience-vertelavond. Onderpastoor Heylen presenteerde het programma waaraan acteur Lode Van Gool, voordrachtskustenaars Hilde Horemans en studenten van de afdeling "Voordrachtskunst" van het Brussels conservatorium meewerkten. De muzikale intermezzi werden gespeeld door gitarist Jan Moonen.

In 1988 stelde de Consciencestichting een expo voor in het KBC-gebouw aan de Schoenmarkt n.a.v. het feit dat het toen 150 jaar geleden was dat de driedelige roman "De Leeuw van Vlaanderen" verscheen bij L.J. De Cort. Dr. E. Willkens schreef in de catalogus bij de tentoonstelling dat het aantal intekenaars van het boek de verwachtingen had overtroffen maar dat na betaling van alle kosten Conscience maar tien frank overhield. Met dit teleurstellend resultaat begon dan voor hem een periode van depressie en van twijfel aan de zin van zijn literaire bezigheid. Pas in 1843 beleefde "De Leeuw van Vlaanderen" een tweede editie. Geen commerciële meevaller, maar wel een moreel succes. Op slag waren een aantal historische feiten gemeengoed geworden: de persoonlijkheden van Breydel en De Coninck, de Brugse Metten en de Slag der Gulden Sporen!

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

BOGAERDEPLEIN

Het Mercator Orteliushuis in de Kloosterstraat 15 is de thuisbasis van de archeologische dienst van de Stad Antwerpen. Deze stedelijke dienst verstrekt advies bij stedenbouwkundige vergunningen waaraan graafwerken te pas komen.

Tevens staan de medewerkers in voor het beheer van de monumenten ondergronds en de bekendmaking daarvan naar een breder publiek. Hetzelfde geldt voor collecties en vondsten. Het is ook hun opdracht opgravingen te begeleiden en/of uit te voeren.

Voorafgaand aan de bouwwerken voor de jeugdherberg werden er archeologische opgravingen verricht op het Bogaerdeplein. Onderstaande tekst van de projectarcheoloog Jeroen de Reu geeft een overzicht van de bevindingen betreffende dat archeologisch onderzoek.

Bron : De lezing op het congres Archeologica Medievalis (maart 2008).

Gaby Guldix

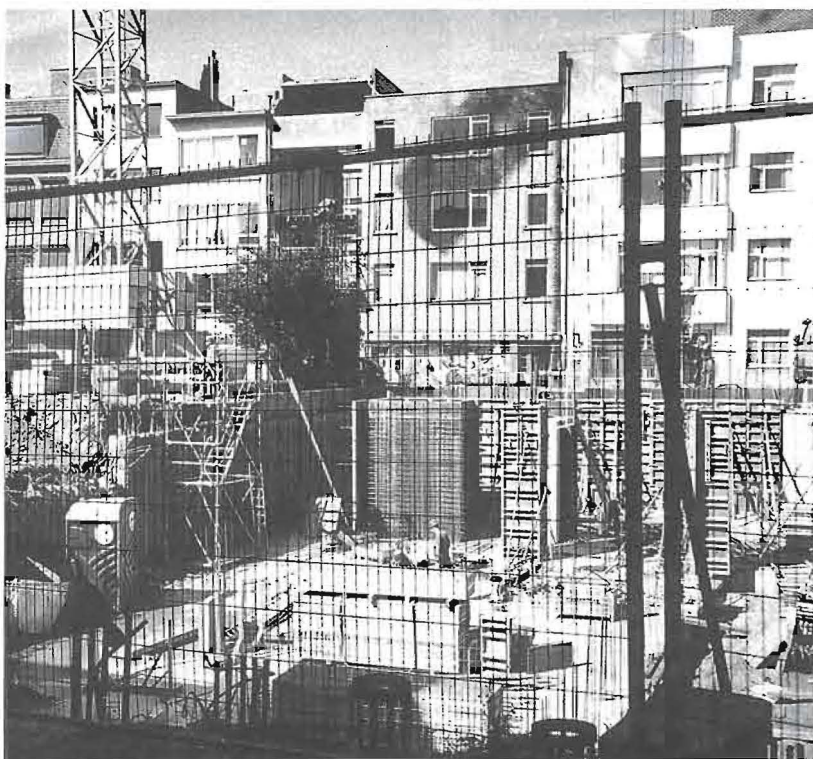
Het projectgebied Bogaerdeplein bevond zich reeds sinds de derde stadsuitbreiding (1295-1314) binnen de Antwerpse stadsmuren. Desondanks bleef het gebied nog tot het einde van de 15de eeuw een eerder ruraal karakter behouden. De oudste archeologische sporen dateren uit deze periode. Het gaat om een gracht en twee kuilen, die vrijwel uitsluitend grijs aardewerk bevatten en algemeen in de 13de-15de eeuw kunnen geplaatst worden.

Met de economische opbloei in de eerste helft van de 16de eeuw komt de urbanisatie in een stroomversnelling en halfweg de 16de eeuw werd ook de site verkaveld. Uit deze bouwfase resteren nog een zevental kelders die tot het einde van de jaren '70 van de 20ste eeuw in gebruik zijn geweest. Getuige van deze lange gebruiksduur zijn de vele restauraties, verbouwingen en het inpassen van volledig nieuwe constructies. De muren worden gekenmerkt door een (donker)gele zavelrijke mortel met witte kalkspikkels. Dat zavel als bouw materiaal ter plaatse werd gewonnen tonen een aantal zavelontginningskuilen aan, die zich in een onbebouwde zone bevonden en volgestort werden met bouwafval.

Opmerkelijk zijn twee rechthoekige, gemetste constructies waarvan de wanden voorzien zijn van een reeks uitsparingen. Gezien de inhoud, een bezinksel, kunnen deze vermoedelijk geïnterpreteerd worden als drainageputten. Daarnaast werden vier ronde, gemetste putconstructies aangetroffen. Van twee exemplaren was de koepelvormige bovenstructuur nog bewaard. Wat de functie betreft gaat het in twee gevallen om een beerput. Een derde exemplaar lijkt eerder een afvalput. De laatste constructie lijkt opmerkelijk genoeg vrijwel uitsluitend visresten te bevatten. Tenslotte kwamen een tiental kuilen aan het licht, gekenmerkt door een bruine, humeuze aflijning. Vermoedelijk gaat het hier om mestkuilen.

De materiële cultuur kan algemeen in de periode 1550-1650 worden geplaatst. Interessant is dat we binnen dit vondstmateriaal een aantal ambachtelijke activiteiten kunnen onderscheiden. Zo bevat quasi elke putconstructie of afvalkuil sporen van majolicaproductie. Halfproducten en misbaksels komen voor over de gehele site, zij het vaak in beperkte mate. Ovens werden niet aangetroffen. Een putconstructie bevatte een zeer grote hoeveelheid versneden botmateriaal, dat als afval van een beenbewerker geïnterpreteerd kan worden.

Voorts kwamen een beperkt aantal voorwerpen aan het licht die lijken te wijzen op een lokale glasproductie. Het gaat hierbij om langwerpige, afgeneepen buisjes die een restproduct zijn van het glasblazen. Tenslotte bevatte één kuil een groot aantal smelt- en/of gietkroezen, waarvan de functie op dit moment nog onduidelijk is.

WIST GE ... ?

- dat er op 20 september jl. veel volk de onthulling van het glasraam "Trijntje Cornelis ontwaakt op de mesthoop"

- dat dank zij de schenking van een kast door Lea Alvarez-Hainaut (Studio Garcia Lorca) ons bibliotheekarchief in één grote ruimte kon worden ondergebracht ? Dit archief telt momenteel 1117 titels van boeken, brochures, programma's, tijdschriften en krantenartikels.

van Sybille Gielen bijwoonde in coStA Central ? De monoloog werd op een sublieme wijze voorgedragen door comitédid Gaby Guldix. Dr. H.M. Hermkens bood zijn studie over Huygens' toneelstuk aan in vier kloeki bannen. Zij worden opgenomen in de wijkbibliotheek. Ook de gedichten en het lied gezongen door Lutje Visterin genoten veel bijval !

- dat de schrijver Domien Sleecx 190 jaar geleden werd geboren ? Hij woonde net als Conscience en Zielens in de Pompstraat. Hij bezocht als tienjarige knaap het theater van poppenspeler Van den Eynde in de Sint-Jansstraat, de huidige Aalmoezenierstraat. In 1843 werden zijn volksverhalen gebundeld in de "Kronijken der Straten van Antwerpen". In 17 boekdelen schreef hij romans, toneelstukken en korte verhalen.

Domien Sleecx

- dat 430 jaar geleden in de Sint-Andrieskerk de middenbeuk moest worden afgestaan aan de calvinisten die onder de leiding van de afvallige abt van de Sint-Bernardusabdij, Thomas Van Thielt, daar hun godsdienstoefeningen hielden ? Het koor van de kerk bleef voorbehouden aan de katholieken.

- dat John Wilms 30 jaar geleden overleed ? Hij werd geboren in de Lange Vlierstraat. Hij was schepen van de stad Antwerpen en schreef het boek "De Parochie van Miserie" dat door Jan Christiaens sr. voor toneel bewerkt werd en door het toenmalig KNS-gezelschap uitgevoerd werd in een regie van Walter Tillemans met muziek van Wannes Van de Velde.

John Wilms

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **" LOS NINOS DE LA GUERRA "**, een multidisciplinaire voorstelling van Studio Garcia Lorca op zaterdag 25 oktober te 20 uur in coStA, Sint-Andriesplaats 24. Reserveren via coStA, tel. 03/260 80 50 (6 euro in voorverkoop, 9 euro aan de kassa).
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag tot en met 1 november te 20.30 uur : " Mijn vrouw heet Maurice " van Raffy Shart. Zondag-matinee op 19 oktober te 15 uur. Reservatie woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur, vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur via tel. +32 3 231 68 14.
- **KERSTHAPPENING**, door de verenigingen van de wijk (o.a. harmonie " Arbeid en Kunst ", de groep " Bagatel " en het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft ") op zondag 21 december te 15 uur in coStA, Sint-Andriesplaats 24. Toegang gratis.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 111

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

VERTONING VAN DE FILM " HAVENMUZIEK "

7 MAART TE 14 UUR

IN DE ZAAL VAN CAFE " MULTATULI ", LANGE VLIERSTRAAT 7 - 9.

Edith Kiel

We hebben al dikwijls de nadruk gelegd op het feit dat het Sint-Andrieskwartier een havenbuurt is. Daarom hebben we vorige jaren ook uitwisselingen georganiseerd met de havenbuurt "Cool" in Rotterdam.

Deze keer vertonen we de film "Havenmuziek" uit 1937 met de toelating van bvba "Retrofilms" uit Westerlo. Het scenario is van Edith Kiel die samen met Jan Vanderheyden de regie voerde. Samen met 15 andere films werd deze productie van het duo Vanderheyden-Kiel in de cinema's een groot succes. De oorlogsjaren hebben echter aan het maken van Vlaamse films een einde gemaakt.

In 1952 startte het duo opnieuw, deze keer met een firma onder de naam "Antwerpse Filmonderne-

ming". Er werden nog 16 films gemaakt en dit tot het overlijden van Jan Vanderheyden in 1961.

In "Havenmuziek" spelen Frits Vaerewijck, Oscar Ferket, Maria Vinck, Rezy Venus, Jef Van Leemput en Serre Van Eeckhoudt. Maar de publiekstrekkingen waren ongetwijfeld Nand Buyl, Jef Bruyninckx en Pol Polus. De toeschouwer ziet de herkenbare plaatsen van de havenbuurt en de muziek van Rud. Perak ligt makkelijk in het gehoor. U zal bijgevolg kunnen genieten van een amusante en ongecompliceerde Vlaamse film. Om de rechten tot vertoning te kunnen betalen vragen we de kleine inkomprijs van 2 euro per persoon. We hopen U dan te mogen begroeten !

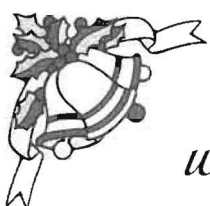
Jef Bruyninckx

Jan Vanderheyden

Pol Polus

*De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2009*

Niet op de openbare weg werpen !

160 JAAR GELEDEN STIERF THEODOOR VAN RIJSWIJCK

Einde 1847 hield volksdichter Theodoor Van Rijswijck, de oom van burgemeester Jan Van Rijswijck, op met gedichten schrijven. Hij leek een gebroken man. Hij sprak nog weinig maar hij dronk des te meer. Met het afnemen van zijn gezondheid zag men tegelijkertijd zijn geesteskrachten verdwijnen. Hij kon "Het Muzenalbum", het letterkundig jaarboekje voor 1848 niet meer samenstellen. Van zijn hand verscheen enkel nog een huwelijksgedichtje in augustus van dat jaar.

Door toedoen van zijn vrienden, de gebroeders De Cuyper, ging Van Rijswijck naar het gezondheids-gesticht van de Alexianen te Lier, waar hij, ondanks een goede verzorging, niet beter werd.

Rond september leed Theodoor aan hoofddraaiingen, waardoor hij regelmatig op de grond viel. Hij kreeg spraakstoornissen en werd dement. Toen hij in zijn waanzinnigheid het stof opsnoof wat zich op de grond en op de meubels bevond, gaf één van zijn vrienden hem een pak snuif, waardoor Theodoor nog een opflakking doormaakte.

Ongenezen kwam de volksdichter in maart 1849 naar het Dulhuys van de Sint-Rochusstraat. De laatste keer dat zijn vriend Leonard De Cuyper hem daar bezocht, zat Theodoor naast de kachel van kou te beven, terwijl hij de tranen op zijn gezicht met een zakdoek bedekt hield. Toen Leonard zijn naam riep reageerde hij niet meer. Enkele dagen later overleed hij.

Op 7 mei 1849, nu 160 jaar geleden. De uitvaart werd in de Sint-Andrieskerk op 11 mei geleid door pastoor Visschers.

De rederijkerskamer "Jong en Leerzuchtig" gaf beeldhouwer Leonard De Cuyper de opdracht een standbeeld van Theodoor Van Rijswijck te vervaardigen. De kunstenaar gebruikte daarvoor witte Franse steen.

Na eerst twee keer op een andere plek gestaan te hebben werd het beeld naar de IJzerenwaag overgebracht, vlakbij de plaats waar het geboortehuis van Theodoor ooit stond. Zijn moeder hield een koorden- en lintenwinkeltje open op de hoek van de Sleutelstraat

en de Boeksteeg (de vroegere naam van de huidige Nationalestraat).

Bij de heronthulling van het beeld werd de "Theodoor Van Rijswijck-cantate" opgevoerd met muziek van Peter Benoit en tekst van Julius De Geyter. De muziek werd door 300 schoolkinderen aangeleerd in de feestzaal "Mobile" in de Kloosterstraat. Na de feestredevoering van burgemeester Leopold De Wael werd een fakkeltocht gelopen door de straten van de vierde wijk. Een groots volksbal op de Sint-Andriesplaats en een spetterend vuurwerk besloten de plechtigheden.

60 JAAR GELEDEN WERD MOEDERKE HUYSMANS 100 JAAR !

Zij werd geboren op maandag 23 april 1849 in de Lepelstraat. Toen heette de straat nog niet Willem Lepelstraat. De dag nadien werd ze gedoopt in de Sint-Andrieskerk. Toen ze zeven jaar oud was verloor ze haar beide ouders. Ze ging naar school in de Bogaerdestraat en deed haar plechtige communie in 1859 in de Sint-Andrieskerk. Ze trad in het huwelijk met Joannes Huysmans in 1873 en ze bracht negen kinderen ter wereld ! Haar man overleed op 6 augustus 1903.

Op 23 april 1949 werd ze 100 jaar. Ze woonde toen in de Sleutelstraat nr.34.

In Sint-Andries werd toen een jubelcomité opgericht met als voornaamste leden graaf Legrelle, gouverneur Declercq, burgemeester Craeybeckx en pastoor Bloquaux. De avond van haar 100ste verjaardag werd de Sint-Andrieswijk feestelijk versierd en hielden verschillende muziekverenigingen een wandelconcert door de straten van het Sint-Andrieskwartier.

Lode Craeybeckx

De dag nadien werd de hoogmis in de Sint-Andrieskerk door pastoor Bloquaux opgedragen in aanwezigheid van de eeuweling. Het parochiekoor "De Vredezaegers" luisterde de viering muzikaal op. Nadien ging een optocht

De Vredezaegers

met de 100jarige langs de Augustijnenstraat, de Lange Riddersstraat, de St.-Andriesstraat, de Pompstraat, de Franckenstraat, de Schoytestraat, de Bogaerdestraat, de St.-Antoniusstraat, de Kammenstraat, de Nationalestraat, de Groenplaats naar de Grote markt waar ze op het stadhuis ontvangen werd door burgemeester Lode Craeybeckx en verschillende leden van het schepencollege.

De viering werd besloten met de uitvoering van liederen door verschillende koren en met een volksbal op de Sint-Andriesplaats. De feestelijkheden werden gefilmd door "Cineac". Het jubelcomité dankte alle organisaties en benadrukte dat allen hun medewerking volledig kosteloos hebben verleend. Het was een onvergetelijk weekend in het Sint-Andrieskwartier !

DE "SINT-ANDRIESVRIENDEN" 80 JAAR GELEDEN !

In 1929 werd de "De Sint-Andriesvrienden" opgericht. De handelaars van de Sint-Andrieswijk steunden deze vereniging bij het organiseren van straatkermis. In "De Rode Burcht" lazen we na de kermis van 1930 : "Het is een succes geweest ! Turnkring "De Hoop" gaf op 10 augustus onder enorme belangstelling een puik turnfeest op de Sint-Andriesplaats. Het optreden van het mannen-

Ontwerp
Nico Parassiadis

koor "Lassale Kring" mocht zich eveneens in een buitengewone bijval verheugen. Ook hebben de wielervedstrijden en vooral de verbazende "trotinettenprestaties" van de kleuters heel wat volk op de been gebracht. We mogen besluiten dat "De Sint-Andriesvrienden" fier mogen zijn op dit welgeslaagde feest ! "

WIST GE ... ?

- dat onze Vila Cabral-avond van 15 november jl. in coStA een zuiders windje liet waaien in het Sint-Andrieskwartier ? Na de Algerijnse maaltijd die bereid werd door de kok van dienst Mohammed Kerami uit de Willem Lepelstraat bracht de groep "Asempa" reggea, Ghana en Gnaoua-

Asempa

muziek. De negen muzikanten van de Kloostersraat en de Willem Lepelstraat speelden de pannen van het dak. Gelukkig lieten we voor het podium een ruimte vrij want die werd gretig benut om te dansen op de ritmische Afrikaanse klanken.

- dat 160 jaar geleden de cholera 319 slachtoffers telde in de Sint-Andrieswijk ? 72 in de Boeksteeg (de huidige Nationalestraat), 72 in de Riddersstraten, 69 in de Schoytestraat en 106 in de Vliersteghe (de huidige Korte en Lange Vlierstraat).
- dat de onlangs overleden volkszanger Wannes Van de Velde ooit optrad in onze fancy-fair "De Rode Molen" ?

Wannes Van de Velde

Hij gaf op zaterdag 21 maart 1981 het beste van zijn repertoire ten gehore onder de hangars van de Stadsreiniging, Sint-Andriesplaats 24.

- dat de Propagandakring van de 4de wijk dit jaar 100 jaar werking van de socialistische beweging viert in Sint-Andries ? We houden u op de hoogte van de komende festiviteiten.
- dat onderpastoor Bernaards 60 jaar geleden tot Ridder in de Kroonorde werd benoemd. De priester woonde toen in de Kloosterstraat 115.

Onderpastoor Bernaards

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag tot en met 28 februari om 20.30 uur : " Wij dineren in bed " van Marc Camoletti. Reservatie tel. : + 32 3 231 68 14 (woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur).
- **THEATER AAN DE STROOM**, IJzerenwaag 6, op 19, 21, 26, 27 en 28 februari en op 5,6,7, 13 en 14 maart te 20.30 uur : " De afrekening " van Derek Benfield. Reservatie : tel. :070 22 33 30.
- **BUURTQUIZ** op zaterdag 21 februari te 19.30 uur in het Cultureel Ontmoetingscentrum, Sint-Andriesplaats 24, georganiseerd door de harmonie Arbeid en Kunst i.s.m. coStA en het comité Sint-Andrieskwartier herleeft. Deelname : 5 euro. Reservatie : tel. : 0495 30 88 14.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 112

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

EXPO " 50 JAAR GELEDEN OVERLEED EDMOND VAN OFFEL " **coSTA, TENTOONSTELLINGSGANG, SINT-ANDRIESPLAATS 24** **4 MEI TOT EN MET 8 JUNI - 9 UUR TOT 17.30 UUR (MAANDAG GESLOTEN)**

Dichter, etser, pastellist, tekenaar, kunstschilder en aquarellist Edmond Van Offel leunde qua stijl dicht bij het symbolisme aan. Edmond maakte de tekeningen die in opdracht van Fritz Mayer van den Bergh dienden om " Rijnsche Legendes " te illustreren. Hij tekende ook schoolplaten die in de klaslokalen tijdens de geschiedenislessen werden gebruikt. Edmond ontwierp landschappen uit reisherinneringen, prachtige danseressen die de schoonheid van het menselijk lichaam verheerlijkten en interieurs van dans- en schaatsbanen.

Foto : GvA

In ons tijdschrift nr.108 publiceerden we één van zijn mooiste gedichten : " De Meimorgen ". Zijn verzen werden verzameld in de dichtbundels " Bloei " en " De Vier Jaargetijden ". Als ontwerper van talrijke ex-librissen werkte hij mee aan tijdschriften zoals " De Vlaamsche School ", " Woord en Beeld " en " Elzeviers Maandblad ". Hij kon ook verhalen in kinderboeken sappig vertellen. Voorbeelden zijn : " Van Goudkoppeken ", " Jaakske met zijn fluitje ", " Van Kobe Krabzocht ", " Van Prinske Perelfijn ", " Van Sooike Pap " en " Fikske Tantefer, de uitvinder ".

De naam " Edmond Van Offel " dekt tweemaal deze lading: de gedenkschriften van vader Edmond Van Offel, verzameld en ingeleid door zijn gelijknamige zoon, de op 5 september 1959 overleden boekverluchter en auteur. Zoon Van Offel schreef het boek "Vader vertelt", een familiechroniek waarin een pakkend beeld wordt geschetst van het Sint-Andrieskwartier tussen 1859 en 1930. Het is deels een ongekunstelde folkloristische en cultuurhistorische documentatie en deels doorheen de naïeve kroniek van een opkomend geslacht " gegoede burgers " getuigenissen over sociale en economische toestanden. Antwerpen kende toen "Liefdadigheidswerkhuizen" waar behoeftigen en

werklozen moesten werken van 5 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds. Zoon Edmond greep graag terug naar memoires of gedenkschriften van verdwenen voorgelachten. Wij citeren zijn woorden : " Omdat we eigenlijk de voortzetting zijn van hun handel en wandel. Er blijft zoveel van hen dat in ons voortleeft, dat de kern uitmaakt van ons karakter, dat ons leven leidt. Merkwaardig ook hoe onze gelaats- en lichaamsvormen vaak een verrassende gelijkenis vertonen met die van de voorouders. Het is een genot de stad te herkennen waarin het leven van onze familieleden zich afspeelde. Ondertussen blaast over en door dit alles heen de zware adem van de Scheldestroom. "

Zoon Edmond heeft herinneringen van zijn vader ontdekt die in vlugge opstelletjes werden neergekribbeld. Spijtig genoeg kon zijn vader geen behoorlijk Nederlands schrijven. Vader werd geboren in het huis op de hoek van de Zwaardstraat als laatste kind na vijf zusters en één broer. Hij ging als driejarige kleuter naar " L'école française " op de hoek van de Sleutelstraat. De lessen begonnen daar met een " Onze Vader " in het Frans waar de kinderen geen snars van begrepen. Later studeerde hij bij de Jezuïeten en werd gestraft of beboet wanneer hij het waagde één woord Nederlands te spreken. Thuis lazen zijn gezinsleden om de beurt voor uit de romans van Conscience. Vader overleed in 1930 aan de gevolgen van een longontsteking.

Uitgeverij " De Sikkels " heeft het boek " Vader vertelt " uitgegeven in 1959, toen zoon Edmond in zijn 89ste levensjaar pas overleden was te midden van zijn talrijke familie. Graag had men dit boek feestelijk aan hem aangeboden, maar dit heeft niet mogen zijn.

De tentoonstelling wordt op 4 mei te 20 uur officieel geopend door Marc Somers van het Letterenhuis. De expo toont het werk van zoon Van Offel in vele facetten. Kom eens een kijkje nemen!

Niet op de openbare weg werpen !

60 JAAR GELEDEN WERD MOEDERKE HUYSMANS 100 JAAR ! (deel 2)

In onze vorige editie vertelden we over het wijkfeest dat in Sint-Andries doorging n.a.v. de 100ste verjaardag van moederke Huysmans uit de Sleutelstraat. In 1953 werd ze 104 en was ze de oudste vrouw van Antwerpen. In januari van het jaar daarop overleed ze. De dokter had haar bij zijn laatste huisbezoek nog gezegd dat haar hart zo sterk was als dat van iemand van 60 jaar. Daarop deelde ze mee dat men maar alles moest klaar

Pastoor Jef Bloquaux

maken voor de viering van haar 105de verjaardag in april. Een uur later viel ze in slaap. Ze zou niet meer wakker worden.

Pastoor Jef Bloquaux en twee onderpastoors kwamen haar lichaam afhalen in het sterfhuis Sleutelstraat 34. Vele familieleden volgden de lijkwagen. Namens de stad Antwerpen was schepen Jos Posson aanwezig. Onder de leden van het jubelcomité die haar 100ste verjaardag zo uitbundig gevierd hadden merkte men gouverneur Declercq, graaf Legrelle en de voorzitter, de heer Willems. Prachtige bloemenkransen tooiden de lijkwagen. Eén van het stadsbestuur van Antwerpen, één van het Moederke Huysmans-comité en verschillende van de familie. De plechtige uitvaartdienst werd in de Sint-Andrieskerk bijgewoond door een grote menigte. De begrafenis had plaats op het Schoonselhof.

STUURGROEP SINT-ANDRIES REIKTE GOUDEN NEUZEN UIT !

Op zaterdag 31 januari reikte de Stuurgroep van Sint-Andries naar jaarlijkse gewoonte Gouden Neuzen uit aan wijkbewoners, buurtverenigingen en ambtenaren of politici die zich in 2008 buitengewoon verdienstelijk gemaakt hebben in de wijk. Dit jaar kreeg de prijsuitreiking een extra feestelijk tintje omdat de Stuurgroep 25 jaar bestaat. Daarom werd wijkbewoner Sven Pichal van Radio 1 gevraagd de avond te presenteren.

Tussen de genomineerde wijkbewoners waren Maria Van Kerkhove en Lutje Visterin. Maria die ook comitélid is van "Sint-Andrieskwartier herleeft" kreeg de Gouden Neus omdat zij zich belangeloos inzet op diverse terreinen. Denken we maar aan de kostuumgroep waar ze kledij voor maakte en die ze al jaren begeleidt bij verschillende manifestaties, zoals de Seminiviering van AKSIE en de tuinfeesten van BOTA in de Willem Lepelstraat.

Lutje Visterin kreeg de Gouden Neus omdat ze al jaren in

coStA de cursus "Dansend en zingend volkje" verzorgt voor de allerkleinsten. Ook leidt ze heel enthousiast de zanggroep "Muzant" tijdens repetities en optredens. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" mocht al vele malen beroep op haar doen tijdens diverse feestelijkheden.

Wij presenteerden n.a.v. de uitreiking van de prijzen een expo in de tentoonstellingsgang van coStA over de poesjenellentheaters in Sint-Andries en over de stangpop "De Neus" in het bijzonder.

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" werd ook door de Stuurgroep genomineerd. In het juryrapport lezen we dat we de Gouden Neus kregen voor onze website, voor het bijhouden van een archief over de wijk, voor het verspreiden van een infoblad en voor het organiseren van volkse wijkfeesten. Uiteraard zijn we de Stuurgroep dankbaar voor deze eer !

Foto : DNG

IN MEMORIAM JO CREPAIN

Op zaterdag 20 december overleed de Antwerpse toparchitect Jo Crepain op 58 jarige leeftijd.

Sommigen van zijn collega's zeggen dat hij net als zijn leermeester Renaat Braem in de galerij van de grote architecten zal worden bijgeplaatst.

Het Vlinderhuis in de Lange Riddersstraat 12 werd in 1989 in gebruik genomen. Deze creatie van Crepain was de eerste die hij in de

Foto : De(n) Antwerpenaar

Antwerpse kernstad realiseerde. De ontwerpfase duurde twee jaar en omvatte 18 ontwerpstudies. Het meest opmerkelijke is naast de materiaalkeuze de vorm van het dak dat een boogverbinding maakt tussen twee ongelijke daken. Crepain heeft getracht "een herenwoning voor de 21ste eeuw" te ontwerpen zoals hij aan de journalisten van De Nieuwe Gazet vertelde. Hij noemde het zijn "Stadsvlinder" omdat de vorm van de voorgevel hem deed denken aan een neergestreken koolwitje. In het gebouw is de trapzaal indrukwekkend. De oorspronkelijke kelders met tongewelven zijn de enige overblijfsels van het oorspronkelijke huis uit 1530 dat toen "Het Moriaenshooft" heette.

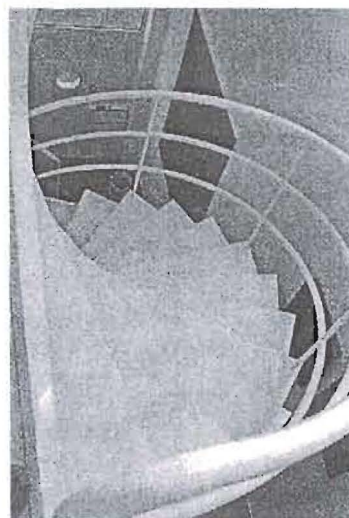
"Dit huis straalt een absolute rust uit", zegt eigenaar Juul Sels. "Jo is heel doordacht met de beschikbare ruimte

omgegaan. Er gaat echt geen enkel plekje verloren." Juul en zijn vrouw Bertje wonen er nu al 20 jaar! Ze kochten in 1989 twee verkrotte panden en lieten er toen een volledige nieuwbouw neerzetten. "Het is nog elke dag aangenaam thuiskomen. Dit huis is een constante schoonheid", verklaarde Juul aan Patrick Van de Perre (GvA) enkele dagen na de dood van de architect. "De Vlinder" in de Lange Riddersstraat geldt nog steeds als modernistisch voorbeeld.

Jo Crepain kwam in Sint-Andries wonen en werken. In 2005 tekende hij de ontwerpen voor zijn kantoren. Een pakhuis in de Vlaanderenstraat leek hem ideaal voor zijn architectenbureau. Hij ontwierp ook zijn dakappartement achter de Plantinkaai. In een interview aan reporters van de Nieuwe Gazet verzekerde hij de lezers: "Ik wil hier nooit meer weg. Zelfs na mijn pensioen blijf ik in de loft van de bovenverdieping wonen!"

Samen met architect Luc Binst richtte Jo het bureau "Crepain-Binst" op aan de hoek van de Vlaanderenstraat en de Plantinkaai. Er werken ondertussen al meer dan zestig mensen.

Crepain was één van de belangrijkste heden-daagse architecten in Vlaanderen.

Trapzaal "Vlinderhuis"

TWINTIG JAAR GELEDEN STORTTE TAVERNE " 'T SWART SCHAEP " IN.

In de nacht van vrijdag op zaterdag 15 september 1989 om 1.49 uur stortte de taverne " 't Swart Schaep " in de Kloosterstraat 94 met donderend geraas in. Een en ander ging gepaard met een enorme stofwolk die minutenlang als een dichte mist bleef hangen. De hulpdiensten die massaal en met groot materieel uitrukten haalden een tijdje later vier doden van onder het puin, onder wie de 58jarige Guillaume De Becker uit de Kloosterstraat 80. Vier anderen werden ernstig gewond. In de buurt viel heel wat schade te noteren aan geparkeerde wagens en ramen.

Dit voorval heeft bij vele mensen spontaan een aantal initiatieven losgemaakt. De acties ten voordele van allen

die getroffen werden door de vreselijke ramp werden gecoördineerd door het Steunfonds " 't Swart Schaep ". Daar horen ook de bewoners van het pand nr.92 bij die omwille van het instortingsgevaar hun woningen dienden te verlaten. De theatergroep Antwerps Amusement bracht een benefietopvoering van " De rat van Sint-Andries ". Bert De Bruyne van restaurant " De Gouden Ecu " in de Sint-Michielsstraat 11 gaf het derde deel uit van "Historiek der straten en openbare plaatsen van Antwerpen" van Augustin Thijs. Het Multatuli-theater voerde een benefietvoorstelling op van " Romeo en Julio " en het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " organiseerde drie benefietwandelingen door onze wijk.

WIST GE ... ?

- dat 200 jaar geleden de eerste plechtige mis gezongen werd aan het nieuwe hoogaltaar in de Sint-Andrieskerk ? Dat gebeurde op 25 maart 1809 door toenmalig pastoor De Meulder. Het was afkomstig van de Sint-

Bernardusabdij van de cisterciënzerorde te Hemiksem. De abdij van Bornem bezit er nog een grote schilderij van gemaakt in 1770. In 1798 werd deze abdij verwoest en alles werd verkocht. Bij de openbare veiling werd het gekocht door Georgius Pallandi die het op zijn beurt op 2 oktober 1803 voortverkocht aan de Franse generaal Lapalière. De kerkmeesters van Sint-Andries, Gallina, Ullens en Auwera, kochten het op 27 mei 1805. Het hoogaltaar stelt de tenhemelopneming van Maria voor. Pieter Verbrugghen de Oude en Willem Ignatius Kerricx maakten het half verheven beeldhouwwerk van het Laatste Avondmaal, de acht kinderbeelden op de plinten van de kolommen en het beeld van Sint-Bernardus en Sint-Robertus.

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " ook meewerkte aan de 23ste Seminiviering van AKSIE op 21 maart, de eerste dag van de lente ? Maria Van Kerkhove leidde de kostuumgroep die de getrouwde koppels aan het stadhuis bloemen en vruchtbaarheidsbrood aanbood. Ook onze wijkreus was van de partij. Zotte Rik flaneerde tussen de andere aanwezige reuzen.

- dat cultuurfunctionaris Lieve Eyskens op 16 januari coStA verliet ? Ze heeft een nieuwe uitdaging in het Felix-archief gekregen. Wij wensen haar veel arbeidsvreugde in haar nieuwe functie en danken haar voor de jarenlange goede samenwerking.

Lieve Eyskens

- dat Liesbeth Janssens overleed ? Zij was de dochter van elektricien Domien Janssens uit de Korte Vlierstraat 1. Haar vader stichtte onder impuls van E.H. van Eyck op 29 juni 1926 het koor " De Vredezaang " samen met Karel Kuterna en Frans Vlaeminckx. De Vredezaang danken hun naam aan het feit dat het koor de diensten van de broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Peis en Vrede opluisterde. De zanggroep werd in 1936 erkend als koor van de Sint-Andrieskerk.

- dat er 51 aanwezigen waren op de filmvoorstelling " Havenmuziek " van 7 maart jl. ? Omdat wegens een technische storing het einde van de film niet kon vertoond worden vragen wij aan deze mensen om contact te nemen met het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " voor de planning van een eventuele vervangfilm.

Dit kan via e-mail: guido.smulders@skynet.be

via tel.: 03/231 64 34 of 03/234 32 42 of

via GSM: 0485 51 52 82 of 0485 35 53 38

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **THEATER AAN DE STROOM**, IJzerenwaag 6, op 3 , 4, 9, 10, 11, 17 en 18 april te 20.30 uur en op 12 en 19 april te 15 uur : " Jouw hand in mijn hand " van Carol Rocamora. Reservatie : tel. : 070 22 33 30.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5 van 21 maart tot en met 30 juni : " De weduwenclub " van Ginette Beauvois - Garcin op vrijdag en zaterdag te 20.30 uur. Reservatie woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur via tel. +32 3 231 68 14.
- **JAARCONCERTEN VAN DE HARMONIE** " Arbeid en Kunst " op 9 mei te 20 uur en op 10 mei te 14 uur in coStA, Sint-Andriesplaats 24. Reservatie : tel. : 0495 30 88 14.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 113

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytstraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

ONZE BOURGEOSIEGROEP FIGUREERT IN DE DOCUMENTAIRE OVER HET CENTRAAL STATION VAN ANTWERPEN

Op zaterdag 6 juni werden opnamen gemaakt door Peter Krüger en productieleider Ab van Overbeeke voor de documentaire "Antwerpen-Centraal". De bourgeoisiegroep van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" onder de leiding van comitélid Maria Van Kerkhove was erbij.

De film heeft als doel de toeschouwer te laten reizen doorheen de tijd van "de Middenstatie" tot "de Spoorwegkathedraal". Verlangens van de bourgeoisie en de heersende politieke macht komen aan bod, zowel uit de 19de, de 20ste als in de 21ste eeuw. Vandaar dat onze bourgeoisiegroep hier zeker op zijn plaats is.

De documentaire vertelt over de architectuur van het station en

over een stuk Belgische spoorgeschiedenis. De acteur Johan Leysen, bekend van vele speelfilms en televisieseries, leidt de toeschouwer door het station op een poëtisch-artistische wijze. De film wordt gedraaid op hoogwaardige HD met de gerenommeerde Rimvidas Leipus als cameraman. De documentaire "Antwerpen - Centraal" wordt geproduceerd door Sophimages met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, Eurostation, RTBF, CANVAS en SR (Zwitserse televisie).

De film over de Antwerpse spoorwegkathedraal wordt gemaakt naar aanleiding van het idee van de Zwitserse televisie om in samenwerking met een zestal Europese filmproducenten een collectie te maken over zes spoorwegstations in Europa (Berlijn, Rome, Lissabon, Parijs, Zürich en Antwerpen).

De film zal uitkomen in de bioscoop van Kinepolis in een 80 minuten durende versie en zal later worden uitgezonden op CANVAS in een kortere 50 minuten durende versie.

Niet op de openbare weg werpen !

Het thema van de Erfgoeddag was dit jaar "Uit vriendschap". Samen met de sociale fotografengroep "Brandpunt 23" organiseerde het Cultureel Ontmoetingscentrum Sint-Andries met het

comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" een expo waarin foto's en teksten het thema uitbeelden. Ons comité verzamelde teksten van Euripides, Plutarchus, Albert Schweitzer, Oscar Wilde, Aristoteles, Victor Hugo, Guido Gezelle, Toon Hermans en Raymond van het Groenewoud. Cursisten van de Lodewijk de Raetstichting vonden deze teksten zo mooi dat ze ons vroegen er kopies van te nemen.

"Brandpunt 23" exposeerde foto's over de vriendschap tussen de verschillende nationaliteiten in het Sint-Andrieskwartier. Bewonersgroep "Open Tuin" toonde foto's van vriendschappen tussen autochtone en allochtone huurders van de sociale appartementen uit de Willem Lepelstraat, Van Craesbeeckstraat

en Prekersstraat.

Op zondag 26 april, Erfgoeddag, organiseerde coStA i.s.m. de Stuurgroep van Sint-Andries en met CAAD (Cultural African Arts and Development) een "Wereldbrunch" met Griekse, Marokkaanse, Afrikaanse en Vlaamse gerechten. Deze brunch werd opgeluisterd door

"Zingend en dansend volkje" waarin jongeren o.l.v. Lutje Visterin optraden in kinderkledij van comitélid Maria Van Kerkhove. Han Swolfs projecteerde een vi-

deoclip die vorig jaar tijdens de "Summerschool" in coStA werd opgenomen en die vriendschap tussen kinderen als thema uitbeelde. Erfgoeddag 2009 illustreerde ten slotte ook de vriendschap tussen de organiserende verenigingen.

JEF VAN HOOFF OVERLEED 50 JAAR GELEDEN

De componist Jef Van Hoof werd geboren te Antwerpen op 8 mei 1886 en volgde zijn lagere school in de Kammenstraat. Op de foto afkomstig uit het AMVC-archief (nu Letterenhuis) in de Minderbroedersstraat zit Jef in de eerste rij op de derde plaats links. Rechts staat de directeur van de lagere school, de heer De Ruysser en links meester Verheyen. De foto komt uit de verzameling van de familie Van Hoof-Lesseliërs.

Later volgde Jef een opleiding aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium.

Jef behoorde tot één van de initiatiefnemers van de Nationale Zang-feesten die hij zelf tot in 1936 dirigeerde. Hij componeerde kunstliederen waarvoor hij gelauwerd werd als eerste laureaat van de Lodewijk Mortelmans-Prijs. Ook schreef hij symfonische gedichten, twee opera's, twee strijkkwartetten, de Synfoniëtta, vier missen, een Te Deum, de Symfonische Inleiding voor een Feestgelegenheid, twee Symfonische

suites en het Concertino voor viool en orkest. Hij werd leraar aan het Vlaams Muziekconservatorium te Antwerpen en werd er directeur van 1942 tot 1944. Jef richtte ook het Antwerps Koperensemble op. Hij overleed op 24 april 1959, nu 50 jaar geleden. Zijn graf staat op het Ereperk van het Schoonselhof te Antwerpen.

Verz. familie Van Hoof-Lesseliërs

170 JAAR GELEDEN WERD MAX ROOSES GEBOREN !

Op 10 februari 1839 werd de Vlaamse schrijver Max Roose geboren te Antwerpen. Hij was sinds 1876 conservator van het Museum Plantin-Moretus aan de Vrijdagmarkt en de Heilig Geeststraat. In 1878 schreef hij "Plantijn en de Plantijnsche drukkerij". Als Vlaams kunst-

historicus publiceerde hij essays over de Antwerpse schildersschool, over Rubens' leven en werken en over de schilderkunst van 1400 tot 1800. Hij was ook een literair criticus die verhandelingen schreef over de geschiedenis van de letteren en over de "Zuid-Nederlandsche Dichters van 1830 tot 1880". Roose publiceerde ook levensschetsen van de Vlaamse toneeldichter Willem Ogier, van de letterkundige Jan Frans

Begijnenstraat 21 nu

Willems en van de dichter Prudens van Duyse.

Max woonde in de Begijnenstraat nr. 21. Hij speelde ook een voorname rol in de Antwerpse liberale partij. Roose overleed op 15 juli 1914.

OPEN WERVENDAG IN JEUGDHERBERG "PULCINELLA"

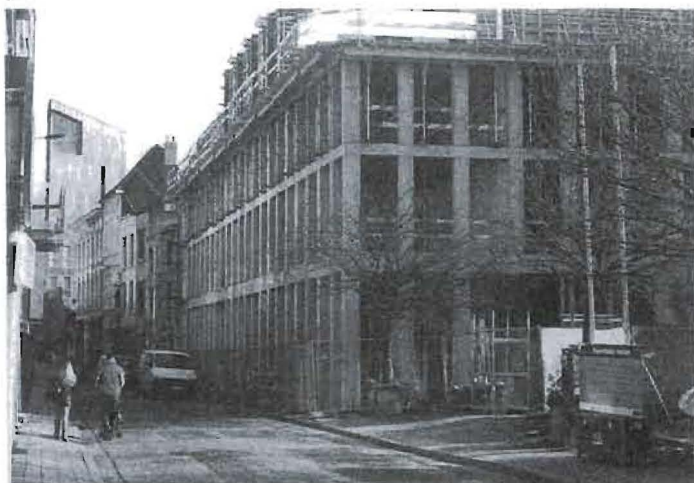
Toerisme Vlaanderen en Cosimco organiseerden activiteiten op zondag 10 mei in de werf van de jeugdherberg aan de Bogaerdestraat, de Sint-Antoniussstraat en de Happaertstraat. Bouwbedrijf Cosimco gaf in groepjes van telkens tien personen rondleidingen in bepaalde delen van het gebouw in samenwerking met Toerisme Vlaanderen en de Vlaamse Jeugdherbergencentrale.

De secretaris van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" vertelde het verhaal over de geschiedenis van de locatie en stangpop "de Neus" zorgde voor de animatie. De "Poesje van de Lange Wapper" gaf ook vier voorstellingen uit het repertoire van het poppentheater. Auteur Amand de Lattin noemde het Sint-Andrieskwartier

"de burcht van de poppenspelers". In 1820 ging de kleine Conscience met zijn vader naar de poesje van de Bogaerdestraat. Daar deed hij de inspiratie op voor zijn boek "De Leeuw van Vlaanderen". De jeugdherberg zal "Pulcinella" heten. Dat was de charlatan

of de Jan Klaassen uit de Napolitaanse Commedia dell'Arte. Het woord "poesje" is afgeleid van "Pulcinella".

Op dit ogenblik is de ruwbouw van de jeugdherberg voltooid en is men met de afwerking gestart. Het gebouw heeft een betonnen structuur met veel glaspartijen. Het heeft een gelijkvloers, drie verdiepingen en een kelderverdieping. Op het gelijkvloers komt er naast de administratieve ruimte een café en een internethoek. In de kelder komt een grootkeuken, twee vergaderruimtes, sanitaire voorzieningen en technische lokalen. Op de verdiepingen komen 47 logeerkamers met een wc, een lavabo en een inloepdouche. De jeugdherberg zal plaats bieden aan 166 rugzaktoeristen.

WIST GE ... ?

- dat op 4 mei in coStA aandachtig geluisterd werd naar de openingstoespraak van onze expo "Edmond Van Offel 50 jaar geleden overleden" door Marc Somers, educatief medewerker van het Letterenhuis ? Bert De

Bruyne, koksbaas van restaurant "De Gouden Ecu", toonde twee schoolplaten van Van Offel die vroeger als documentatie dienden bij de lessen geschiedenis in de basisschool.

- dat onze wijkreus ook aanwezig was tijdens de actie "Kom op tegen kanker" van de VKL op 26 april in het Stadspark ?

Hij nam deel aan de reuzenparade samen met collegareuzen Wannes van Klein Antwerpen, Germaine van Ganzeveer met reuzenhond Scharminkel, Anneke Mossel en Langoustian.

- dat op initiatief van de geschiedenisleraar leerlingen van het College van het Eucharistisch Hart uit Essen de Sint-Andrieswijk bezochten ? Onze secretaris vertelde hen in het Inloophuis "De Steenhouwer" over de geschiedenis van het Sint-Andrieskwartier.
- dat op 7 en 8 november 100 jaar Socialistische Wijkkring Sint-Andries wordt gevierd ? Op zaterdag vertrekt aan coStA, Sint-Andriesplaats 24, om 14 uur een socialistische wijkwandeling en om 15.30 uur worden daar fragmenten uit "De Parochie van Miserie" van Jan Christiaens sr. opgevoerd in een regie van Walter Tillemans. De dag nadien spreekt Lode Hancké om 15.15 uur in het Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45, over 100 jaar socialisme in de Sint-Andrieswijk. Om 16.45 uur speelt Willy Claes en de harmonie "Arbeid en Kunst" en zingt het koor "De Ram".

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **THEATER AAN DE STROOM**, IJzerenwaag 6 : "Getelde dagen" van Walter Van Den Broeck op 19, 20, 21, 26, 27, 28 november en op 3, 4, 5, 10, 11, 12 december om 20.30 uur, op 22, 29 november en op 6, 13 december om 15.00 uur en op 3 december om 13.30 uur. Reservatie: maandag tot vrijdag van 10.00 tot 16.30 uur en via telefoonnummer: 070 22 33 30 of www.onti.be
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5 : "Een familiekwestie" van John Rocke van 26 september tot en met 19 december te 20.30 uur. Reservatie: woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur. Telefoonnummer: +32 3 231 68 14.
- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24 : Big Bands Festival op 10 oktober te 20 uur en op 11 oktober te 14 uur. Reservatie via "Arbeid en Kunst" op tel. 0495 30 88 14.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 114

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

2010 HET JAAR VAN ELSSCHOT

Erven Elsschot

Op 31 mei is het 50 jaar geleden dat Willem Elsschot, pseudoniem van Alfons De Ridder, overleed. Deze auteur kreeg op zijn 70ste verjaardag de Constantijn Huygensprijs. De Vlaamse overheid en de stad Antwerpen kochten samen het archief van deze schrijver en droegen het over aan het Letterenhuis. Het archief bevat manuscripten van romans zoals "Kaas" en "Het Dwaallicht" maar

ook brieven, foto's en zakelijke documenten. Tot in 1992 werd dit archief bewaard door de oudste zoon, Walter De Ridder. Tien jaar geleden toonde het Willem Elsschot Genootschap een expo in het Museum voor Fotografie. De catalogus droeg de naam "Van De Ridder tot Elsschot" en werd geschreven door Wieneke 't Hoen. Diezelfde Wieneke stelde met Marco Daane een literaire wandeling samen onder de titel "U schijnt de stad niet goed te kennen?". De tocht gaat door de Kammenstraat, de Muntstraat, de Kloosterstraat, de Korte Vlierstraat en de Lange Riddersstraat. In het boek "Het Dwaallicht" schrijft Elsschot dat het hoofdpersonage Laarmans op weg naar huis, bij een winkeltje waar hij vaak zijn krant koopt, wordt aangesproken door drie Afghaanse zeelui die een zekere Maria Van Dam zoeken, een zakkennaister. Zij vragen de weg naar de Kloosterstraat 15. Dat huis bleek een winkel te zijn van vogelkooien, Marco en Wieneke vernoemen in hun wandeling ook zuivelhandel "Boerinneke" in de Kloosterstraat 6. Wij voegen er een pittig detail aan toe : ook comitédid Gerda Marin baatte samen met haar man Ludo Broothaers de winkel "Boerinneke" uit. In 2007, toen het 125 jaar geleden was dat Elsschot werd geboren, lazen "Les Liseuses Fabuleuses" teksten van de schrijver in de bibliotheek van Sint-Andries en in de Kloosterstraat 15, waar nu het Mercator Orteliushuis is, Guusje Van Tilborgh bracht toen de theatervoorstelling "Dank U heren", waarin vijf vrouwen vertelden over Elsschot en Bob Sniijers bewerkte "Het Dwaallicht" tot een

Tekening van Mohr (1946)

monoloog. Acht citaten uit "Het Dwaallicht" werden gebeiteld in letterbeelden. Zo zie je op de Sint-Andriesplaats de driehoekige zuil van Sofie De Groote met de tekst "Hier bij dat plantsoentje waar een paar banken staan, is het bureau dat het doel is van onze tocht". Kristoffel Boudens metste een grijsblauwe arduinen balk van tachtig kg aan de gevel van het huis Lange Riddersstraat 71, een pand dat ook in "Het Dwaallicht" voorkomt. De tekst die erop gebeiteld staat is "Woonde Maria Van Dam hier dan toch? "Dick Matena bewerkte vorige jaren" Kaas" en "Het Dwaallicht" tot beeldromans. Net als Vitali gaat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" op zoek naar Maria's. We doen dit aan de hand van een Elsschotwedstrijd,

J.C. Luitingh en J.A. Meijers stelden een register samen waarin de voornamen en hun Nederlandse, Franse en Engelse afleidingen en verkleinvormen werden genoteerd. Zo lezen we in dit naslagwerk onder de voornaam Maria de Nederlandse afleidingen Marijke, Mieke, Mies, Marieke en Mia. Onder de Franse afleidingen ontdekken we Marie en Manon en bij de Engelse staat Mary. Bij het beantwoorden van de wedstrijd vragen komen dus ook deze afleidingen in aanmerking. De antwoorden dienen in de juiste spelling genoteerd te worden. De oplossingen kunnen worden verstuurd naar het secretariaat, Korte Vlierstraat 7 te 2000 Antwerpen of ze kunnen daar in de brievenbus worden gestoken. U kan uw antwoorden ook via e-mail zenden: sah@sint-andries.com. De oplossingen moeten ten laatste op 13 maart 2010 ingeleverd zijn. De winnaars worden uitgenodigd om hun prijs in ontvangst te komen nemen tijdens onze Elsschotavond van 20 maart 2010 die zij gratis mogen bijwonen in het Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5 te 2000 Antwerpen. Noteer daarom Uw naam, adres en telefoonnummer op Uw oplosblad.

De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"

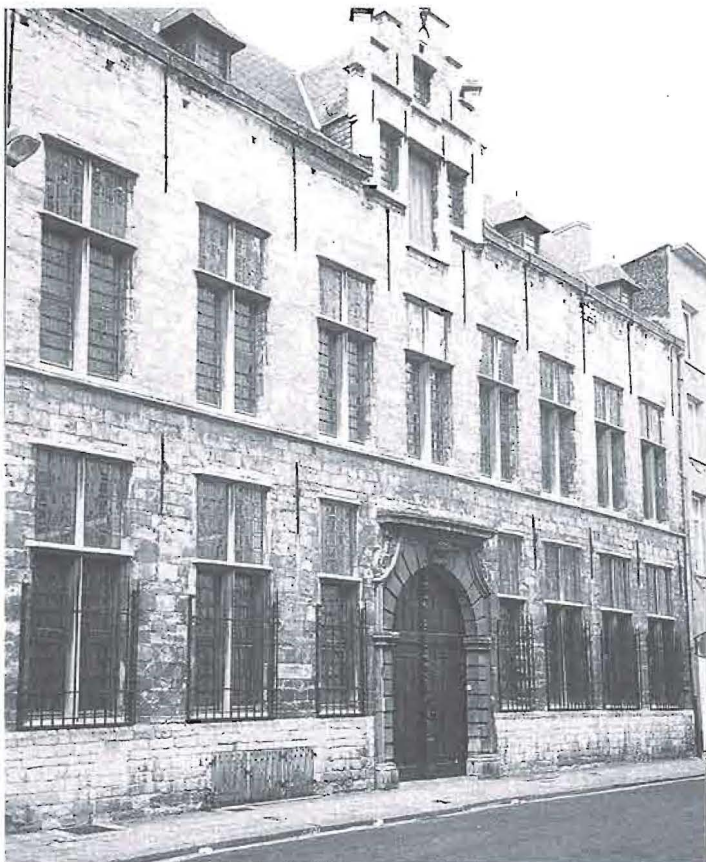
wensen alle lezers
een gelukkig 2010

Niet op de openbare weg werpen !

ELSSCHOTWEDSTRIJD : OP ZOEK NAAR MARIA'S

1. De dochter van actrice Hilde Van Mieghem speelde in de VTM-serie " Moeder waarom leven wij ? ". Dit feuilleton was gebaseerd op het gelijknamig boek van Lode Zielens.
Noteer haar voor - en familienaam.
2. Onder het Mariabeeld aan de gevel van het huis Sleutelstraat 33 probeert een dier zich kronkelend meester te maken van de wereld(bol). Welk dier?
3. Welke Maria schreef het boek " Dood van een non"?
4. Noteer de voornaam van de Zangeres zonder Naam.
5. Rubens kreeg van een zekere Maria de opdracht tot het schilderen van 25 grote taferelen die de voornaamste gebeurtenissen uit haar leven in beeld zouden brengen,
Welke Maria ?
6. Hoe heetten de ouders van Maria, de moeder van Jezus ?
7. Noteer de familienaam van Maria die tante tegen Constance Teichmann zegde.
8. Na de 16de folklorestoet van het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " brachten de Stadstrommelaars en hun tamboer-majoor een serenade aan een 100jarige Maria in de Kloosterstraat 143, Noteer haar familienaam.
9. Het mooie " Maria " wordt gezongen in " West Side Story ". Wie componeerde de muziek van deze film?

Kloosterstraat 15

Graag de voor- en familienaam van deze componist.

10. Raymond van het Groenewoud zingt " Maria, Maria, ik hou van jou ". Noteer de tweede tekstregel van dit lied.
11. In het Nieuwe Testament wordt de naam genoemd van de boetvaardige zondares die afkomstig is van de westelijke oever van het meer van Galilea. Zij zalfde de voeten van Jezus. Welke Maria bedoelen we ?
12. Een Frans musicus die leefde van 1818 tot 1893 componeerde een " Ave Maria ".
Noteer zijn voor - en familienaam.
13. Welk jaar riepen de Vlaamse bisdommen uit tot " Het Mariajaar " ?
14. Noteer de familienaam van Maria uit de brochure " De Zwarte Marjan " die een samenvatting is van het boek " Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries " van Jozef Buerbaum.
15. Hoe heette de Nederlandse presentatrice die de legendarische actie " Open het dorp " op de televisie voorstelde ? Graag de voor - en familienaam.
16. Naar het boek " The Trapp Family Singers " van Maria Von Trapp werd de musical " The Sound of Music " gecomponeerd. Wie schreef de muziek van deze musical ? De familienaam volstaat.
17. Welke Maria was de dochter van Karel de Stoute uit zijn tweede huwelijk met Isabella van Bourbon ?
18. Er hangt een epitaaf van de koningin van Schotland in de Sint-Andrieskerk. Haar hofdames Barbara Moubray en Elisabeth Curlé vestigden zich in het " Straetken onder den Toren " waarmee de Waaistraat bedoeld werd, Noteer haar familienaam.
19. Welke Belgische zanger componeerde het chanson " Marieke " ?
20. Schiffingsvraag : Hoeveel personen hebben aan deze wedstrijd deelgenomen ?

Lange Riddersstraat 71

IN MEMORIAM JAN CHRISTIAENS

De Parochie van Miserie (1976-1977)

Jan Christiaens is op tachtigjarige leeftijd overleden. Hij schreef het populairste toneelstuk van de KNS, "De Parochie van Miserie", naar het gelijknamig boek van schepen John Wilms. Het werd een Antwerps volksstuk met liedjes, dans, pantomime en reuzen. In het 124ste speeljaar 1976-1977 werd het opgevoerd onder de directie van Dom De Gruyter in een regie van Walter Tillemans, die bijgestaan werd door Guido Maeremans, de latere directeur van het Multatulitheater in de Lange Vlierstraat. Het decor en de muziek waren van Wannes Van de Velde. In de rolverdeling zagen we o.m. Luc Philips als Blinde Mus, Kristin Arras als Mie Citroen, Marc Janssen als Zotte Rik, Martin Van Zundert als Lange Sander en Julienne De Bruyn als Zatte Nel. Het comité "Sint-Andries-kwartier herleeft" huurde op 17 mei 1977 de volledige Bourlaschouwburg en woonde met heel veel wijkbewoners en sympathisanten een voorstelling bij. Het stuk werd later door vele andere gezelschappen opgevoerd, o.m. door de toneelgroep Streven, door het Noordteater,

Foto: Frederik Weekx

door de toneelgroep van het Sint-Jan Berchmanscollege en door het Tejater Navenant. Op 7 november 2009 werd in coStA nog een verkorte versie vertoond n.a.v. de 100ste verjaardag van de SPa-wijkwerking. Deze versie is nog door Jan Christiaens en Walter Tillemans gemaakt en is door heel wat vrijwilligers opgevoerd in kledij en met attributen van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft". Jan Christiaens schreef meer dan 50 toneelstukken. T.g.v. 125 jaar KNS trok de wijkreus Zotte Rik met de acteurs en actrices in stoet naar de voorstelling van "De droom van Zotte Rik" dat eveneens in de regie van Walter Tillemans werd opgevoerd. We herinneren ons nog de prachtige prestatie van Paul S'Jongers die de rol van va Louis Tersago speelde. Jan schreef ook nog het stuk "Houten Clara" naar de novelle van Hendrik Conscience en in 1977 maakte hij de tekst van het klank

Het derde rijk in de vierde wijk

– en lichtspel voor het Rubensjaar. N.a.v. 70 jaar Multatulitheater kreeg Christiaens van de Raad van Beheer de opdracht om een stuk te schrijven naar een idee van Jos Mallants. Het werd de tragikomedie "Het derde rijk in de vierde wijk", een volks fresco over de oorlogsperiode 1940 – 1945 waarin bleek dat honger, kou en ellende onze wijk teisterden maar dat men met humor toch kon overleven. Een stuk waarin ook muziek en dans een onderstrepende rol speelden. In een regie van Herman Fabri acteerden o.m. Annie Adriaenssens, Nico Parassiadis, Paul Peeters en Guy Keeren, de huidige directeur van het Multatulitheater. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseerde hiervan een uitkoopvoorstelling. Jan Christiaens was een veelzijdig man. Hij schreef niet alleen toneelstukken. Hij maakte ook romans en publiceerde gedichten. Hij werkte ook voor radio en televisie en vertaalde teksten van andere toneelschrijvers. Met Wannes Van de Velde, met Fernand Auwera en met regisseur Robbe de Hert werkte hij vaak samen. Jan schreef ook libretto's en kinderboeken. Kortom, Jan was een man met een gevulde carrière. We zullen hem missen!

WIST GE ... ?

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " ook meewerkte aan het feest n.a.v. 15 jaar coStA ? Een deel van ons archief kwam in de expo en kledij werd geleend aan " Stof ", de werkgroep voor hedendaagse dans en aan de toneelgroep " Betonnen Jungle ".
- dat het zilveren reliekschrijn van de XXXVI heiligen uit de Sint-Andrieskerk n.a.v. de viering van 450 jaar aartsbisdom Mechelen in de expo " De hemel in tegenlicht " tentoongesteld werd ? Dat gebeurde in "Lamot" aan de Haverwerf te Mechelen. Tot 31 maart zal het in de expo " God of Doctoer " te bewonderen zijn in het Gasthuismuseum van Geel.

Onze secretaris vertelde voor de bewoners en de bezoekers over opvallende Sint-Andriesfiguren en de kok van het RVT bakte Zotte Rik-koeken.

Processie n.a.v. de bevrijding (1919)

- dat de vzw " Voor Kruis en Beeld " 75 jaar bestaat ? Die zorgt ervoor dat Mariabeelden en voorstellingen van andere heiligen in de stad gerestaureerd worden.

Recente renovaties werden uitgevoerd aan

de beelden van de Sint-Andriesstraat 5, van de Kloosterstraat 155 en van de hoek Steenhouwersvest en Korte Riddersstraat.

*Kloosterstraat 155
Renovatie: Dirk Lenaerts*

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " een expo over volksfiguren uit de wijk organiseerde in het Rust – en Verzorgingstehuis " De Gulden Lelie " n.a.v. de OCMW-opendeurdag ? Voorafgegaan door de Stadstrommelaars bracht ook de wijkreus een bezoek.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5 : " Makkelijk is anders " van Jean-Claude Isler, elke vrijdag en zaterdag te 20.30 uur van 9 januari tot en met 13 maart, Zondag matinee om 15 uur op 17 en 31 januari, op 7 en 28 februari en op 7 maart. Reservatie woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur, op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur. Tel.: + 32 3 231 68 14.
- **THEATER AAN DE STROOM**, IJzerenwaag 6 : " Enigma Variaties " van Eric-Emmanuel Schmitt van 20 januari tot 5 februari te 20.30 uur, behalve op 24 en 31 januari en op 7 februari te 15 uur en op 28 januari te 13.30 uur. Reservatie : tel.: 070/ 22 33 30.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 115

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

GEVARIEERDE ELSSCHOT-AVOND

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" maakt de oplossingen bekend van de Elsschotwedstrijd "Op zoek naar Maria's" op zaterdag 20 maart te 20 uur in het Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5. De prijzen worden dan aan de winnaars uitgereikt. De deuren van het theater gaan open om 19.30 uur.

Op deze avond treden verschillende groepen en solisten uit het Sint-Andrieskwartier op.

Zij brengen liedjes over Maria, Marie of Mary en bezingen de Scheldestad Antwerpen, de stad van Elsschot. U kan genieten van de groepen Bagatel, Big Mama en Muzant. En de solisten Lutje Visterin, Ives Van Mol, Joyce Angora en Wally Rocking brengen U in de sfeer van een gezellige variété-avond.

Kaarten in voorverkoop zijn te verkrijgen aan 2,50 euro via tel. 03/231 64 34 en via tel. 03/234 32 42. Zij kunnen ook via e-mail besteld worden: guido.smulders@skynet.be of via sah@sint-andries.com of via de bankrekening 789-5662440-83.

De avond zelf aan de kassa betaalt U voor een kaart 3 euro. Voor de ereleden van het comité en de winnaars van de wedstrijd is de toegang gratis. De winnaars worden telefonisch of schriftelijk verwittigd.

We hopen U op 20 maart te mogen begroeten!

Big Mama

Wally Rocking

Bagatel

Joyce Angora

Lutje Visterin

Ives Van Mol

Niet op de openbare weg werpen !

800 JAAR MINDERBROEDERS

"800 jaar minderbroeders"

Ruim 200 jaar na de dood van hun stichter Franciscus van Assisi kwamen de minderbroeders naar Antwerpen. Er waren vooraf reeds centra in Gent, in Mechelen en in Sint-Truiden. De reden waarom ze zo laat naar Antwerpen kwamen is waarschijnlijk omdat deze stad toen nog niet zo belangrijk was als handelscentrum. De bloei van Antwerpen zou eerst beginnen in de 14de eeuw met het verval van Brugge en dan geleidelijk ontwikkelen tot het hoogtepunt in de 16de eeuw.

Eerst gingen de kloosterlingen zich vestigen op de Kauwenberg. Nadien verhuisden ze naar het Raamveld

aan de huidige Minderbroedersstraat. De paters zijn pas op 15 oktober 1855 op de Oever komen wonen. Ze betrokken een pand waar zich in 1602 de refugie van de Sint-Bernardusabdij van Hemiksem bevond. In 1792 verbleef hier de bultenaar Claude Verrières, advocaat van beroep en Jacobijn. Hij was de auteur van een persoonlijke oorlogsverklaring aan Lodewijk XIV. Hij

kwam naar Antwerpen om de Sinjoren voor de "zegeningen" van de Franse revolutie te winnen. Hij stierf hier aan een beroerte. De koster van de Onze-Lieve-Vrouwekerk en twee dienstmeiden haalden zijn lijk uit de tombe, naaiden het in een zak en smeten het in de Schelde.

In 1871 werd de kerk van het klooster gebouwd. De paters werden in Sint-Andries vlug bekend omwille van hun vlotte biechtafname. In 1937 zijn de broeders in het bezit gekomen van een zeer oud beeld van Onze-Lieve-Vrouw dat voor de Franse Omwenteling van 1879 vereerd werd. Op 17 juli 1938 werd het beeld tijdens het vieren van een plechtig Triduum in de kloosterkerk op de Oever uitgesteld.

In Oever nr. 14 werd het rusthuis "De Eeckhof" gebouwd. De naam "Eeckhof" is afkomstig van het wapenmagazijn van de stad Antwerpen dat "Steenen Eeckhof" heette en dat tot in 1681 in gebruik bleef. Van 1833 tot 1840 diende dit gebouw als atheneum.

Na het afbreken van de kerk werd de klok bewaard. Ze is nu nog te bekijken vanaf het Scheldeken. De minderbroeders wonen nu in het gebouw naast het rusthuis.

UITREIKING GOUDEN NEUZEN 2010

Op zaterdag 30 januari werden weer Gouden Neuzen in het coStA uitgereikt aan verdienstelijke bewoners als bekroning voor de inzet die zij leveren in de Sint-Andrieswijk. Deze keer gingen de trofeeën naar Miel en Betty Vermeulen en naar Harry Lescrinier.

Miel en Betty zijn actief in de bejaardenwerking van Sint-Andries. Met de mensen van de rusthuizen gaan ze samen op stap om de rolstoelen voort te duwen. Betty verast deze ouderen muzikaal door op haar accordeon of op haar piano te spelen. Ze helpen ook onze vereniging door al vele jaren de tijdschriftjes van "Sint-Andrieskwartier herleeft" te bussen in de straten van de wijk.

Apotheker Harry Lescrinier voorstellen hoeft eigenlijk niet meer. Mensen die moeilijk te been waren konden steeds op hem rekenen om de medicamenten thuis te komen leveren. Zelfs de zware zuurstofflessen waren geen probleem om soms via moeilijke trappen boven bij de patiënt te krijgen.

Steeds kon je bij Harry terecht voor een hartverwarmende babbel.

Het comité "Sint-Andrieskwartier herrleeft" wenst de gevierden proficiat!

*"Uitreiking
Gouden
Neuzen
2010"*

DE POESJE VAN HET PLEZANT SLEUTELSTRAATJE

Johan Zwijsen

N.a.v. de uitreiking van de Gouden Neuzen op 30 januari vertellen we nu over de poppenspeler Johan Zwijsen uit de Sleutelstraat nr. 29. Deze man was volksdichter, zanger, voordrachtgever, humorist en schrijver van leuke sketches. Hij was ook de grote bezieler van de jaarlijkse kermis in de Sleutelstraat. Tijdens de Antwerpse Kermisweek verkoos men "Miss Sleutelstraat", het oudste moederke en "de burgemeester van de Sleutelstraat". Overdag waren er volksspelen en 's avonds "bal populaire". Zwijsen maakte vanen om de gevels van de huizen te versieren. Bij de hoofdonderwijzeres van de "officiële school" mochten geen vanen hangen. Stiekem werd er toch één gehangen met de tekst "Wat nu aangevangen? Hier mogen we niets aan de gevel hangen." In ons archief vinden we twee bundels "kluchtige voordrachten en alleenspraken dienstig voor concerto's, familiefeestjes

en huwelijken" samengesteld door Johan Zwijsen en in 1914 en 1917 gedrukt in "De Vlijt", Nationalestraat 54. Een derde reeks "Luimige voordrachten ten dienste van alle gelegenheden" werd uitgegeven door de N.V. "Patria" uit de Pompstraat en werd verkocht tegen één Belgische frank.

In 1935 kwam Zwijsen op de idee een poesje te maken om de burens ontspanningsavonden te bezorgen. Zevenentachtig huisgezinnen verenigden zich in een "geburenkring". Johan sneed uit houten stoppen van bobijnen voor dagbladpapier 38 poppen die hij voorzag van een kopstang maar waarvan de armen bij middel van draden in beweging konden gebracht worden. Hij schilderde ze en stak ze in kledij van een koning of een bedelaar, van een vorstin of van een maagd. Ook krijgslui, een bisschop, een pater, engelen en

tovenaars kwamen aan de beurt en natuurlijk de onvermijdelijke voddebale de Neus, Patatje, Sloeberke en de Lamme. Zwijsen schilderde zelf de decors van een huiskamer met een prachtig gemeubileerd salon of van het aards paradijs. Hij gaf de hemel weer door middel van zijden draperieën en bij de uitbeelding van de hel combineerde hij het poppengebeuren met schaduwspel.

De vertolkte stukken zijn het werk van de poppenspeler zelf. Tot zijn repertoire behoorden o.a. "De mannen van het Sint-Andrieskwartier", "Het ontstaan van het Sleutelstraatje", "Adam en Eva", "Het koninkrijk Sjakamaka", "De geest van Charel zaliger" en "De laatste van zijn ras". Heel bekend werd "Op zoek naar een deserteur" waarin muziek gebracht werd uit meer dan 160 straat- en volkswijsjes.

De Poesje van het Plezant Sleutelstraatje heeft ongeveer honderd voorstellingen gegeven. Johan Zwijsen overleed in oktober 1946.

Het Plezant Sleutelstraatje (helemaal links Johan Zwijsen)

WIST GE ... ?

- dat het Korps der Stadstrommelaars 110 jaar bestaat? Ze werden op vrijdag 5 februari in de Wandelzaal van het stadhuis ontvangen door de burgemeester. Onze secretaris had de eer hen daar te mogen feliciteren. Het comité wenst tamboermajoor Jean Bocklam en zijn korps van harte proficiat !

De vijftien leden van de Antwerpse stadstrommelaars op de gevoelige plaat gelegd op 14 juni 1987 tijdens de opendeurdagen van SODICO (sociale dienst O.C.M.W.)

- dat onze vereniging ook meewerkte aan de uitreiking van de Gouden Neuzen ? Wij stelden over het poesjetheater een expo samen die opgesteld werd in de tentoonstellingsgang van het coSTA en we vertelden de eters van de buurtmaaltijd over de geschiedenis van de poesje en vooral van de stangpop "De Neus".

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" dit jaar 35 jaar bestaat? Op 12 juni zal in het coSTA een expo worden geopend die een overzicht geeft van de activiteiten van al die jaren. In onze volgende editie leest U er meer over.
- dat n.a.v. 450 jaar bisdom Antwerpen de expo "Reünie" in de kathedraal oude altaarstukken toont van o.a. Frans Floris, Ambrosius en Frans Francken en natuurlijk van Peter Paul Rubens ?

Christus tussen de dokters (Frans Francken)

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **THEATER AAN DE STROOM**, IJzerenwaag 6, op 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19 en 20 maart en op 8, 9 en 10 april om 20.30 uur, op 11 april om 15 uur en op 18 maart om 13.30 uur: "Time of my life" (Alan Ayckbourn). Reservatie via tel. 070 22 33 30.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, van 3 april tot en met 12 juni om 20.30 uur en op 18 april, op 9, 23 en 30 mei n op 6 juni te 15 uur: "Horrorscoop" (Rudy Soetewey en Staf Schoeters). Reservatie: +32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 116

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

EXPO " 35 JAAR COMITE SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT " **VAN ZATERDAG 12 JUNI TOT EN MET ZONDAG 4 JULI** **VAN 12 TOT 17.30 UUR (MAANDAG GESLOTEN)** **OPENINGSRECEPTIE 12 JUNI TE 20 UUR** **coStA, SINT-ANDRIESPLAATS 24**

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" is dit jaar 35 jaar actief. Dit wordt gevierd met een jubileumexpo in de tentoonstellingsgang van het coStA die op 12 juni te 20 uur geopend wordt en toegankelijk blijft tot en met zondag 4 juli. Deze vereniging werd in april 1975 gesticht met als doel de folklore, de historiek en de cultuur in de toenmalige vierde wijk weer onder de aandacht van buurtbewoners en sympathisanten te brengen. In het oprichtingsjaar werd een expo gehouden n.a.v. het beëindigen van de restauratiewerken aan de Sint-Andrieskerk, gekoppeld aan een tentoonstelling met werken van Pol Morel, een volksschilder uit de wijk. Het comité organiseerde 16 folklorestoeten

Folklorestoeten van 1976 tot 1994

en 8 rally's door het Sint-Andrieskwartier. Van volksfiguur Henri Van Aken werd de wijkreus Zotte Rik gemaakt die gedoopt werd met als meter Leona Detiège, toen schepen voor cultuur en als peter wijlen Wilfried Van Nespen, conservator van de Oudheidkundige Musea van Antwerpen. De reus werd

opgenomen in de Europese Reuzencommissie. In samenwerking met de Syndicale Unie voor het Brood-, en Banket-, Chocolate- en Ijsbedrijf werd een "reuzenrecept" door de bakkers van het Sint-Andrieskwartier gebakken. Zotte Rik-vormen werden in beukenhout gebeiteld en de volksfiguur werd in haakwerk, in brooddeeg, in borduurwerk en in klei uitgevoerd.

Geïnteresseerden werden rondgeleid in de herfst- en winterwandeling en in de Conscience-, de Lode Zielens- en de Constance Teichmannwandeling. Bijhorende brochures

werden samengesteld door stadsgids André Meulemans. Tweemaal speelde het comité een avondvullend toneelstuk. Vertelavonden rond John Wilms, Theodoor Van Rijswijk, Hendrik Conscience, Victor Driessens en Lode Sebreghs hadden de bedoeling de wijkbewoners en de sympathisanten op een aangename wijze met het werk van deze Vlamingen in contact te brengen.

"Vijf uren verlof"
(Victor Driessens) 19/03/1991

Tweejaarlijkse Prijs voor Folklore
stad Alveringem 12/09/1993

"Vader is baas" (Jack Verstappen) 21 en 28/11 en 5/12/1995

Niet op de openbare weg werpen !

EXPO " 35 JAAR COMITE SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT " (vervolg)

Naar aanleiding van het 460jarig bestaan van de Sint-Andrieskerk werd een jubileumconcert in de parochiekerk gegeven.

Men bracht een geleid bezoek aan het kasteel van Anholt, het slot van de Prins van Salm-Salm in het Duitse Isselburg. In de musea van de wijk werden rondleidingen georganiseerd door de conservators, in het Eugeen Van Mieghem-museum (toen nog in de Korte Riddersstraat) door Erwin Joos en in het Dagbladmuseum (toen nog in de Kammenstraat) door George Blommaert. Er werd geholpen bij het totstandkomen van de boekjes "Hendrik Conscience, een leven in een notendop" (André Meulemans), "De Parochie van Plezier" (Jack Verstappen) en "Krotten en kruisen" (Gaston Decoo). In 1993 kreeg het comité uit handen van burgemeester Quagebuer van Alveringem de Tweejaarlijkse Folkloreprijs voor de uitbouw van een archief en voor de georganiseerde volkse en culturele manifestaties.

Naar aanleiding van de 400ste verjaardag van Constantijn Huygens leidde dr. H.M. Hermkens belangstellenden langs de route die Trijntje Cornelis liep in de wijk. Er werd tevens een gedenksteen voor deze toneelschrijver ingehuldigd op de Theodoor Van Rijswijkplaats waar de monoloog uit het toneelstuk van Huygens werd opgevoerd.

Gedenkplaat Constantijn Huygens
13/10/1996

"Sint-Andries, een wereld in een stadswijk"
(Harry van Bokhoven) 18/11/2000

Ter gelegenheid van de 150ste sterfdag van Theodoor Van Rijswijk werd de Van Rijswijk-cantate uitgevoerd door het kinderkoor "Carmina" en de harmonie "Arbeid en kunst". Tentoonstellingen werden voorgesteld rond straten en volksfiguren en ook van kunstenaars zoals van Pieter Pauwel Rubens en Edmond Van Offel.

Er werd een uitwisselingsproject gerealiseerd met de Rotterdamse havenwijk Cool. Drie dvd's werden opgenomen: de documentaires "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk" en "Lode Sebregts" en een gedramatiseerde versie van het boek "De Parochie van Miserie" van John Wilms.

In 2004 kreeg het comité de "Rooie Andriesprijs" van ereburgemeester Leona Detiège en in 2009 de "Gouden Neus" van districtsvoorzitter Chris Anseeuw. Van het driemaandelijkse tijdschrift zijn inmiddels 116 edities verschenen.

"De meid van meneer dokter"
(Jack Verstappen) 09/03/1999

"Uit de parochie van miserie"
(Harry van Bokhoven) 21/10/2006

EEN GESLAAGDE ELSSCHOT-AVOND !

Op zaterdag 20 maart genoten 80 toeschouwers in het Multatuli-theater van een sfeervolle hommage aan de auteur Willem Elsschot. Het was een realisatie van 35 medewerkers (artiesten, comitéleden en technici).

De solisten en groepen stelden hun optreden in het teken van de Antwerpse schrijver die dit jaar precies 50 jaar geleden overleed. Het boek "Het dwaallicht" vertelt over drie Afghaanse zeelui die in Sint-Andries op zoek gaan naar zakkennaaster Maria Van Dam. Comitélid Gabie Guldix droeg het gedicht "Moeder" voor op een filmpje dat door comité-cineast Harry van Bokhoven opgenomen werd tijdens een seniorenmiddag van de bejaardenwerking van de Sint-Andriesparochie. Veel aandacht werd besteed aan Antwerpen, de stad van Elsschot. Ives Van Mol zong "Brabo" van Wannes Van de Velde en "Oep 'n Antwâreps terras" van Ed Kooyman, Wally Rocking speelde "Seemann" op trompet dat bekend werd door Lolita en Freddy Quinn, Lutje Visterin bracht "Antwârepe, 'k zing a gere" van John Lundström en Joyce Angora zong een zeemansmedley waarin "De lichtjes van de Schelde" en "Daar in dat kleine café aan de haven" voorkwamen.

Naar aanleiding van onze Elsschotwedstrijd "Op zoek naar Maria's" bracht de groep "Bagatel" "Maria, Maria, ik

hou van jou" van Raymond van het Groenewoud en de groep "Big Mama" "Proud Mary" van Creedence Clear Water Revival en "Hello Mary-Lou" van Ricky Nelson.

Onze wijk werd bezongen door Lutje en de groep "Muzant" met "Jubilee in Sint-Andries" van Dree Deweerdt en door "Bagatel" met "Hier zen 'k geboure" van Leon Snoeys.

De foto's van comitélid Hein Verdingh werden geprojecteerd en verklaptten zo de oplossingen van onze Elsschotwedstrijd. Tussen de talrijke deelnemers waren er negen gelukkige winnaars. Zes van hen waren aanwezig om hun prijs in ontvangst te nemen. De eerste prijs was een cadeaubon van 52 euro geschonken door koksbaas Bert De Bruyne van het restaurant "De Gouden Ecu" in de Sint-Michielsstraat 11.

"Antwârepe" dat bekend werd door de Strangers besloot deze prachtige avond.

Het werd door iedereen uit volle borst meegezongen !

Langs deze weg bedanken we directeur Guy Keeren en de Raad van Bestuur van het Multatuli-theater, uitbaatster Charissa Parassiadis en de technici Koen Lauwers en Ronny Mannaerts.

Winnaars van de Elsschotwedstrijd

Foto: Lucas De Beleyr

WIST GE ... ?

- dat op 27 maart 29 personen in de bourgeoisie-groep van Maria Van Kerkhove deelnamen aan de 24ste Seminiviering ? Zij gaven aan het stadhuis bloemen en vruchtbaarheidsbrood aan de pasgetrouwde koppels. Vorig jaar is onze wijkreus gedecoreerd en opgenomen in de Ludieke Orde van Semini.
- dat dit jaar de 65ste verjaardag van de bevrijding van de Tweede Wereldoorlog wordt herdacht ? We denken terug aan de 7 leerlingen van de Parochiale Jongensschool uit de Aalmoezenierstraat 30 die door moordende terreurbommen werden gedood : François De Cock, Henri Cortebeek, Frans Peeters, William Claessens, François Schram, Gustaaf en Jan Van Hout.
- dat studenten van het College van het Eucharistisch Hart uit Essen op verzoek van hun geschiedenisleraar het Sint-Andrieskwartier weer bezochten ? Onze secretaris vertelde hen over onze wijk aan het Paardenpoortje in de Willem Lepelstraat.

Paardenpoortje

John Lundström

- dat het dit jaar precies 20 jaar geleden is dat John Lundström overleden is? Hij componeerde het dooplied voor onze reus "Zotte Rik" in 1977. Theatergroep Antwerps Amusement, het koor Sint-Jan Berchmans uit Borsbeek en de groep "Ambras" uit Hulst brachten hulde aan deze geliefde volkszanger. Ook de SPa Sint-Andries bracht hem een hommage op de vooravond van 1 mei. Van John Lundström is ook een reus gemaakt door de heemkundige kring "Turninum" uit Deurne : Voke Viool.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, tot en met zaterdag 12 juni : "Horrorscoop" van Rudi Soetewey en Staf Schoeters, elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur. Zondagmatinees op 30/5 en op 6/6 te 15 uur. Reservatie via telefoon +32 3 231 68 14, woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
- **THEATER AAN DE STROOM**, IJzerenwaag 6 : 19, 20, 26, 27, 28 en 29 mei te 20.30 uur, 20 mei te 13.30 uur en 30 mei te 15 uur : "Onder ons" (René Verheezen). Reservatie via tel. 070 22 33 30.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 117

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

JUBILEUMBUFFET "35 JAAR SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT" **ZATERDAG 23 OKTOBER 2010 TE 12.30 UUR** **ZAAL "MULTATULI" LANGE VLIERSTRAAT 7-9**

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" bestaat 35 jaar in 2010 ! Dit kunnen we niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Na de succesrijke jubileum-expo die in juni en juli doorging in coStA vieren we op 23 oktober feest in de zalen van café "Multatuli" waar het comité zijn activiteiten zoveel jaren geleden begon.

Traiteur Kuypers zorgt voor een feestelijk koud buffet dat begint om 12.30 uur. Een gamma van smakelijke heerlijkheden staat op het menu. We zetten ze even op een rijtje :

- ✓ *parmaham met meloen*
- ✓ *asperges met hesp*
- ✓ *kippenfilet met groenten*
- ✓ *tomaat garnaal*
- ✓ *gevulde eitjes*
- ✓ *aardappelsla, tomatensla, rauwkostsla en komkommersla*
- ✓ *rijst*
- ✓ *vier soorten saus*

U ziet het, een buffet dat past voor ieders smaak !

Indien U met ons mee wil vieren kan U voor dit koud buffet reserveren via de GSM-nummers van

- Guy Smulders, 0485 51 52 82
- Martje Meulemans 0485 35 53 38
- Pierre Van den Bergh 0486 39 50 19

U kan ook reageren via e-mail sah@antwerpen.be. Of U kan meteen op onze rekening betalen 789-5662440-83 met vermelding van "buffet" en het aantal personen.

De prijs is 16 euro per persoon.

U kan reserveren tot en met 8 oktober.

Wees er snel bij want er zijn maar 100 plaatsen.

We hopen U op 23 oktober te mogen begroeten.

Niet op de openbare weg werpen !

440 JAAR GELEDEN OVERLEED FRANS FLORIS

De echte naam van kunstschilder Frans Floris was Frans De Vriendt. Hij overleed in 1570. Hij kreeg zijn opleiding bij de Luikenaar Lambert Lombard die hem de Italiaanse manier van schilderen bijbracht. Hij werd leermeester van een groep "romaniserende" kunstenaars te Antwerpen.

Frans Floris

Hun ideaal was een alles omvattende schoonheid. Zij namen Michelangelo, Rafaël en de Veneti als voorbeeld. Floris ontwierp en voerde decoratieve stukken uit die bestemd waren om feesten, optochten en plechtige inkomsten van vorsten op te luisteren.

In zijn tijd was de Vlaamse schilderkunst nogal gebonden aan detailbeschrijvingen vanwege de middeleeuwse tradities. Frans Floris bracht hierin verandering en vergrootte de belangstelling voor mythologische en wereldrijke onderwerpen. Daardoor kwamen schilders van zijn generatie dichter bij de esthetische idealen van de school van Fontainebleau. Hier was de vorm de hoofdzaak.

Een meesterwerk in dit opzicht is "De val der Engelen" dat te bezichtigen is in het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen. Dit schilderij is geïnspireerd op Italiaanse voorbeelden. Hij schilderde ook vaak portretten.

Het bekendste is "De Valkenier" dat in het Museum Brunswijk hangt.

Frans Floris was getrouwd met de nukkige Clara Boudewijns. Ze was hovaardig en verkwistend en stelde zich onverdraaglijk aan als er bezoek was voor haar man. Ze zanikte voortdurend over haar woning. Om haar de mond daarover te snoeren liet Frans een nieuw huis bouwen. Zijn broer Cornelis, één van de architecten van het Antwerpse stadhuis, tekende het plan. De nieuwe woning was fraai en groots opgevat, maar Frans verspilde er zijn hele vermogen aan, nog voor ze voltooid was. Het duurde niet lang of hij stond bij vele leveranciers in het krijt.

De historicus en kaartentekenaar Lodovico Guicciardini getuigde dat Clara steeds humeurig en ontevreden was en "den beleefden en goeden man dickwijls quetsede". Het ontging Frans ook niet dat zijn schuldeisers hem

koel en hooghartig begroetten wanneer hij ze bij toeval ontmoette.

Daarom trok Frans zich terug uit de ongezellige atmosfeer thuis waar zijn vrouw hem het leven vergalde en waar de schuldeisers hem voortdurend bleven lastig vallen. Hij ontvlucht zijn atelier voor de tavernen. De laatste vier jaren van zijn leven werd zijn dorst onlesbaar en verbraste hij zijn laatste geld. Hierdoor overleed hij in 1570, amper vijftig jaar oud.

Een gedenksteen ter nagedachtenis van Frans Floris hangt aan het huis "De Steenrotse" in de Steenhouwersvest 11, waar hij geboren werd.

ROMAIN MALFLIET WERD 100 JAAR GELEDEN GEBOREN

Romain Malfliet

Romain Malfliet werd op 17 mei 1910 geboren. Hij was etser, aquarellist en kunstschilder. Hij werd vooral bekend door zijn etsen van talrijke stads- en dorpszichten en zijn gravures van kerken, kathedralen en belforten die in vele openbare plaatsen en huizen een plaatsje kregen. Romain was leerling aan de academie van Sint-Niklaas, aan het Sint-Lucasinstituut te Gent en aan het Hoger Instituut te Antwerpen. Hij werd leraar aan de academie van Sint-Niklaas van 1951 tot 1975.

Malfliet werd onderscheiden met de Prijs De Keyser in 1930, met de Prijs voor Etskunst van de Provincie Oost-Vlaanderen in 1942 en met de Prijs voor de Europese

Etskunst in 1966. Hij heeft vele landschappen getekend met zin voor detail en ze nadien waarneembaar gemaakt met de etsnaald. Twee van zijn etsen heeft Romain gesitueerd in het Sint-Andrieskwartier: de Sint-Andrieskerk en de Lange Riddersstraat.

Lange Riddersstraat

IN MEMORIAM MIEL VERMEULEN

Miel woonde vele jaren met zijn echtgenote Betty in de Korte Vlierstraat.

Rond 1996 zette hij zich in om in de rust- en verzorgings-tehuizen "Den Eeckhof", "De Gulden Lelie" en "De Zavel" oudere mensen gezellige namiddagen te brengen. Hij was de entertainer en Betty speelde op haar accordeon. Miel duwde ook de rolstoelen voort tijdens de uitstapjes. Hij haalde mensen van de bejaardenwerking van de Sint-Andriesparochie af met de auto en bracht hen naar de bijeenkomsten in het wijkhuis.

Samen met Betty heeft hij jarenlang de tijdschriften van onze vereniging in de wijk gebust. Miel heeft ook één van de hoofdrollen gespeeld in de comit  film "Uit de parochie van miserie" van cineast Harry van Bokhoven. Hij figureerde mee in een ATV-opname van het lied "Het Dorp", de Nederlandse vertaling van Frieso Wiegersma van "La Montagne" van Jean Ferrat, dat Dana Winner zong op de Sint-Andriesplaats. Als burgemeester verkleed in

de bourgeoisiegroep van Maria Van Kerkhove ging Miel mee naar de Seminivieringen van AKSIE en naar de activiteiten van de bewonersgroep BOTA.

Uit erkentelijkheid voor al hun belangeloze inzet in de Sint-Andrieswijk kregen Miel en Betty van de Stuurgroep de Gouden Neus in januari van dit jaar.

Het comit   "Sint-Andrieskwartier herleeft" biedt Betty en zoon Jan de blijken van deelneming aan. We zullen Miel missen !

Miel Vermeulen

WIST GE ... ?

- dat er heel wat volk aanwezig was in coStA op de opening van de jubileumexpo “35 jaar Sint-Andrieskwartier herleeft” ? Cultuurfunctionaris Kristof Wouters feliciteerde onze vereniging met dit zevende lustrum.

Kristof Wouters

Districtsvoorzitter Chris Anseeuw opende officieel de tentoonstelling en knipte het lint door.

Chris Anseeuw

- dat 60 jaar geleden de opening van het lokaal van de scouts van Sint-Andries in de Waaistraat nr. 8 uitgesteld moest worden omdat de vloer was ingezakt en de muren te scheef waren ? Op 5 maart 1950 werd het lokaal van de Verkenners dan toch nog plechtig ingewijd.
- dat ons comité mee het Elsschotjaar vierde met de wedstrijd “Op zoek naar Maria’s” ? En dat we op 20 maart de 50ste verjaardag van zijn sterfdatum herdachten met een theateravond ? Ook tijdens de Zomer van Antwerpen bracht Braakland/ZheBilding een muzikale interpretatie van het boek “Het Dwaallicht”. Acteur Warre Borgmans bracht de toeschouwers samen in de Kloosterstraat 15, de plaats waar zakkennaister Maria Van Dam zogezegd woonde. Hij leidde hen nadien naar de Prekersstraat 25 waar de uitvoering plaatsvond met muzikanten onder de leiding van Rudy Trouvé.

Kloosterstraat 15

- dat vanuit de Antwerpse Sint-Michielsabdij een klooster-gemeenschap werd gesticht te Averbode op de domeinen van de graaf van Loon. Doorheen de eeuwen van haar bestaan werd deze abdij van de orde van Premonstratenzers een centrum van culturele uitstraling.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24, op zaterdag 25 en zondag 26 september te 15 uur : “De Parochie van Miserie” van Jan Christiaens sr. naar het boek van John Wilms in een regie van Walter Tillemans. Onze vereniging leverde de kledij en de attributen. Tickets zijn af te halen aan de balie of telefonisch te reserveren via 03 260 80 50.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, van 25 september tot en met 18 december elke vrijdag en zaterdag te 20.30 uur : “Condonimus vobiscum” van Bart Spaey. Reservatie via tel. +32 3 231 68 14, woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 118

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

VERTONING VAN DE FILM "OP ZOEK NAAR DE GULDEN SNEDE" ZATERDAG 8 JANUARI 2011 TE 15.00 UUR ZAAL "MULTATULI" LANGE VLIERSTRAAT 7-9

Cineast Harry van Bokhoven heeft weer een nieuwe film klaar over Sint-Andries.

Deze keer ligt de nadruk op kunst in de wijk, zowel met kleine k maar ook met grote K ! Hij ging op bezoek bij zeven mensen die zich bezig houden met allerlei vormen van kunst : tekenen, schilderen, boetseren ... Harry interviewde hen en filmde sommigen die aan het werk waren. Hein Verdingh nam foto's. Na de première is de DVD te koop aan de prijs van 10 euro.

We stellen de medewerkers aan U voor :

- Jan Panis volgde de kunstambachtschool in Schoten en kreeg er les van Herman Cornelis. Hij leerde er tekenen en boetseren. Het boetseren is voor hem ontspannender dan het tekenen waar hij meer concentratie voor nodig heeft. Bij het boetseren werkt hij met afvalmateriaal, een rol zilverpapier en Pretex-verf. Hij heeft geen plan vooraf. Hij volgt zijn inspiratie en ziet dan wel wat het wordt.

Jan Panis

Wat hij voelt wil hij uiten. Misschien wordt het tijdens het boetseren wel helemaal anders en verrast het resultaat. Hij is zeer kritisch en wil zich steeds verbeteren. Bij het tekenen meet hij eerst, daarna gaat het vanzelf. Hij weet zelfs niet met welk nummer van potlood hij tekent. Wanneer hij zijn tekenwerk opbergt plakt hij zijn potlood in de map vast zodat hij met hetzelfde nummer kan werken als er weer inspiratie is. Hij tekent vooral portretten van vrouwen.

- Carmen Ferreira de Carvalho begon in maart 2005 te schilderen toen ze schildergerei in reclame in de winkel zag liggen. Ze kocht toen olieverf en doeken. Ze tekent eerst en schildert daarna. Maar tijdens het schilderen verandert ze nog wat aan haar werk. Ze maakt portretten en schildert ook non-figuratief. Naast olieverf gebruikt ze soms ook acril. Ze heeft reeds geëxposeerd in tentoonstellingen van BOTA, de bewonersgroep "Open Tuin". Haar schilderij over Schotland vindt ze zelf het mooiste van haar werk.

Carmen Ferreira de Carvalho

- Fola Yip werkte in het grafisch bedrijf "De Schutter" en volgde enkele jaren opleiding aan de Academie voor Schone Kunsten in de Mutsaertstraat. Bij het tekenen hanteert hij een decoratieve stijl, een beetje oosters, verwijzend naar zijn Chinese roots. Hij maakte ook ontwerpen voor T-shirts. In 1988 ging er een vernissage door in galerie "Dajak" die toen werd ingeleid door Chinakenner Jef Dewachter. Er volgden tentoonstellingen in "Buster" en in "Shanti-Shop". In het Sint-Andrieskwartier is hij een graaggezien wijkbewoner. In deze buurt noemen de mensen hem "Chip".

Fola Yip

*De leden van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2011*

Niet op de openbare weg werpen !

Laura De Roeck begon te tekenen na haar pensionering. Ze maakte vooral portretten. Haar tekeningen zijn ver boven de middelmaat ! Op aanraden van Thomas Roman probeerde ze ook het schilderen. Ze maakte goede kopieën van de impressionisten Renoir en Manet. Laura presenteerde haar werk ook tijdens een expo bij BOTA, de bewonersgroep "Open Tuin". Ze heeft zeker talent. Daarom heeft ze de ambitie om verder en beter te doen.

Nico Parassiadis kon dank zij professor Frank-Ivo Van Dam naar de Academie voor Schone Kunsten aan de Mutsaertstraat. Hij slaagde in de examens en kreeg zijn diploma van grafisch ontwerper. De directeur van het grafisch bedrijf "De Schutter" nam hem in dienst. In deze firma heeft hij de techniek geleerd. Nico tekent en maakt aquarellen voor zijn plezier. Hij noemt zichzelf geen kunstenaar maar een technicus. Hij vindt dat een kunstenaar nog een dimensie meer heeft. Nico maakt voor onze vereniging tekeningen van volksfiguren uit het Sint-Andrieskwartier.

Maria Van den Bosch volgde 5 jaar les in de Academie te Merksem. In 1987 schreef ze zich in bij de kunstgroep "Horizon" waar ze één keer in de week gaat boetseren. Jaarlijks exposeert ze haar werk in de tentoonstellingen van "Horizon". Enkele van haar kunstwerkjes zijn de wijkreus Zotte Rik, Nello en Patrasche, het Vleeshuis met Lange Wapper en Reinaert de Vos. In het Melgeshof te Merksem staat een beeld van drie kinderfiguren dat ze mee geboetseerd heeft. Het beeld werd gebakken, met glazuur bedekt en nogmaals gebakken.

Thomas Roman ging als 13jarige naar de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten te Gent. Later bekwaamde hij zich verder met avondlessen. Na de oorlog ging hij naar de Académie de Beaux Arts in Parijs waar hij lessen voor portretschilderen en litho volgde. Hij portretteerde o.a. Cathérine Deneuve en Alain Delon. Hij versierde de houten wanden rond de kathedraal van Antwerpen en het Steen. Met potloodtekeningen en pastels kan hij zich het best uiten. Maar hij maakt ook aquarellen en werken in acril. In Frankrijk deed hij mee aan een wedstrijd waarin hij tussen 800 Parijse en Roomse kunstenaars de eerste prijs won. Tweemaal exposeerde hij in het Stedelijk Prentenkabinet te Antwerpen. In het Hof van Ryhove te Gent presenteerde hij zijn visie op Rubensschilderijen en een reeks over Keizer Karel. Onlangs stond zijn tentoonstelling over Jezus in het Lierse begijnhof en in de Sint-Andrieskerk te Antwerpen.

800 JAAR HOOGSTRATEN

Wat heeft Sint-Andries te maken met Hoogstraten ? Heel wat, zult u merken !

Nikolaas-Leopold van Salm-Salm was de zoon van Willem-Florentijn Hyacinth en van Maria-Anna van Fondi en Mansfeld. Omdat hij minderjarig was bij het erven van het graafschap Hoogstraten en de heerlijkheden Brecht en Ekeren trad gravin Maria-Anna op als voogd. In 1740 werd hij verheven tot prins van het Heilig Rijk en tot hertog van Hoogstraten. Hij was één van de rijkste edellieden van zijn tijd. Hij huwde te Anholt prinses Dorothea van Salm die hem 18 kinderen schonk. Op 9 juni 1991 maakte onze vereniging een autobusuitstap naar Anholt waar we een bezoek

brachten aan het kasteel van Niklaas-Leopold in het Duitse Isselburg. Na het overlijden van Dorothea hertrouwde hij met prinses Christina van Salm. Hij werd gouverneur van Antwerpen waar hij het "Hof van Hoogstraten" bezat aan de noordoosthoek van de Pompstraat en de Sint-Andriesstraat. Hij bouwde de monumentale poort aan het kerkhof van Hoogstraten. In 1770 overleed hij op 69jarige leeftijd.

Poort aan het kerkhof

Grafmonument Nikolaas-Leopold van Salm-Salm

tijdens de mis zijn kelk met witte wijn omstootte. Toen de altaardoeken rood kleurden en het wasen niet baatte meende hij dat de wijn in het bloed van Christus was veranderd. Na de Vrede van Munster en de overwinning van het protestantisme in de Noordelijke Nederlanden werden de doeken in de Sint-Michielsabdij te Antwerpen bewaard. In de 17de eeuw werd het Heilig Bloeddoek naar de Sint-Katharinakerk te Hoogstraten overgebracht.

Zijn grafmonument staat in de zuidelijke kruisbeuk van de Sint-Katharinakerk te Hoogstraten. Op 22 april 2007 maakte ons comité een autobusuitstap naar Hoogstraten waar we deze 105 meter hoge kerk, die wel eens de kathedraal van de Kempen genoemd wordt, bezochten. Het verhaal doet de ronde dat lang geleden kapelaan Eligius van den Aker

POL VAN ESBROECK, DE BEELDHOUWER VAN "NETJE", OVERLEED

In 1947 ontstond het monument "Moeder Netje" dat opgedragen werd aan Lode Zielens, de auteur van het boek "Moeder, waarom leven wij ?". In november 1975 werd het overgebracht naar de buurt van de Pompstraat waar Lode Zielens geboren werd. Het prijkt nu in de groene zone van de Sint-Andries-

Moeder Netje

straat. Beeldhouwer Pol Van Esbroeck kwam als 18jarige naar de Academie van Antwerpen en drie jaar later werd hij toegelaten in het Hoger Instituut waar hij les kreeg van professor Etienne Wijnants. In 1933 behaalde hij

de Valeriusprijs en zes jaar later werd hij leraar aan de Academie van Antwerpen. In 1941 werd hij professor in boetsen en kappen. In de zestigerjaren maakte hij de gevelversiering van het appartementsgebouw aan de zuidwesthoek van de Drukkerijstraat en de Steenhouwersvest. Toen Van Esbroeck 85 jaar werd kreeg hij uit handen van burgemeester Leona Detiège de stadsmedaille als erkentelijkheid voor zijn oeuvre en bijzonder uit dank voor zijn inzet ten dienste van de stad. Hij overleed in augustus. Van Esbroeck zou in december 99 jaar worden.

Pol Van Esbroeck

WIST GE ... ?

- dat er 59 mensen inschreven voor het jubileumbuffet n.a.v. het 35jarig bestaan van "Sint-Andrieskwartier herleeft" ? De sfeer in de Multatuli-zaal was erg gezellig en het eten was heel lekker. Langs deze weg danken we traiteur Kuypers voor de prima verzorging.

- dat het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten sinds 2007 uitvoerig onderzoek doet over de schilderijen van de unieke Rubenscollectie. Dit jaar verscheen er een publicatie met als titel "Rubens' penseelvuur". Het gaat over Rubens' virtuoze schildertechniek waarover nog te weinig gekend is. Info : www.kmska.be
- dat de stripfiguren Suske en Wiske in december 65 jaar worden ? In Sint-Andries zijn ze afgebeeld op de stripmuur van de Korte Riddersstraat. Deze muur behoort tot de Beeldverhaalroute Antwerpen en kwam tot stand dankzij de Standaard-uitgeverij en Mekanik-Strip en met de steun van de familie Vandersteen, het district Antwerpen, Antwerpen Boekenstad en Johan Bijttebier. De afbeelding op de muur komt uit "Suske en Wiske op het eiland Amoras". Willy Vandersteen tekende de cover van de strip, waarin Antwerpen opvallend aanwezig is, in 1945. Het onder-

ste deel van de tekening bestaat vooral uit weelderige begroeiing en een deel van de stadspoort.

- dat de gevelsteen aan het huis "Den Dondercloot" op de hoek van de Korte Riddersstraat en de Steenhouwersvest gerestaureerd werd door Geneviève Hardy ? Dit gebeurde op vraag van de erfgoedvereniging "Cornelis Floris" die dit jaar haar veertigjarig bestaan viert. De gevelsteen beeldt een bol uit gedragen door twee engelen. Cornelis Floris groeide in dit pand op. Hij werd de architect van het Antwerpse stadhuis en tekende o.m. het grafmonument van Karel de Stoute.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24, zondag 23 januari te 11 uur : "Toost littéraire" door het Davidsfonds Jan Blom. Bij een aperitiefje wordt er voorgelezen uit boeken van schrijvers en dichters uit Sint-Andries. Pierre Van den Bergh stelt de auteurs voor. Info via Hellemans-Claus, tel. 03/237 32 22.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur van 8 januari tot en met 19 maart : "Ge-tic-t", een komedie van Laurent Baffie. Zondagmatinee om 15 uur op 16 en 30 januari, 13 en 27 februari en op 13 maart. Reservatie woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur via tel. +32 3 231 68 14.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 119

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

GELEIDE BEZOEKEN AAN HET EUGEN VAN MIEGHEM-MUSEUM ZATERDAGEN 9 EN 16 APRIL 2011 TELKENS TE 15 UUR ERNEST VAN DIJCKKAAI 9 2000 ANTWERPEN

Eugeen Van Mieghem (foto ca. 1903)

U hebt het vast wel gelezen. Het Eugene Van Mieghem-museum is weer verhuisd. In oktober 1994, toen het museum nog in de Korte Riddersstraat nr.2 gevestigd was, gaf conservator Erwin Joos onze vereniging twee geleide bezoeken. Later verhuisde het museum naar de Beatrijslaan op de linkeroever. Nu is het ondergebracht in de

Ernest Van Dijckkaai 9 in het gebouw dat architect Jos Hertogs ontwierp voor havenschepen Gustave Albrecht. Hier was lang restaurant "La Rade" gevestigd. Het pand werd aangekocht door de Koninklijke Belgische Redersvereniging en gerestaureerd o.l.v architect Dimitri Parein. De decoratie is luxueus en zit vol symboliek. Zo is er een mozaïekvoorstelling van Venetië als heerseres over de zeeën. De gelijkvloerse verdieping wordt door de Redersvereniging 20 jaar ter beschikking gesteld van het Eugene Van Mieghem-museum.

Schilder en tekenaar Van Mieghem beeldde vooral figuren uit van de arbeiderswereld: dokwerkers, cafélopers, schippers, zakkennaaisters en havenpagadders. Lode Baeckelmans gaf Karel Van Isacker de raad illustraties van Van Mieghem te gebruiken voor zijn boek "De Antwerpse Dokwerker". De belangstelling van de kunstenaar voor de haven kwam uiteraard door zijn vader die bevrachter was van binnenschepen. Sommige van de werken van Van Mieghem zijn unieke sociale documenten omdat zij situaties uitbeelden die anders totaal ver-

dwenen zouden zijn geweest. De grote havenstaking van 1907 heeft de kunstenaar sterk aangegrepen. Tekeningen of pastels over de havenactiviteiten verkocht hij tegen lagere prijzen aan gewone mensen. In het museum is ook te zien hoe de kunstenaar nagenoeg alles gebruikte om zich artistiek uit te leven: de achterkanten van menu's en doodsbrieven kwamen hiervoor zelfs in aanmerking.

U kan inschrijven voor een van de geleide bezoeken op 9 of 16 april door te bellen naar de GSM-nummers 0485/51 52 82, 0485/35 53 38 of naar 0486/39 50 19.

U kan ook inschrijven via e-mail sah@sint-andries.com. Vergeet niet de door U gekozen datum te vermelden bij uw inschrijving. De prijs is 6 euro per persoon. Die kan betaald worden via 789-5662440-83 tot en met 1 april.

"Dokschuimertjes" (1919)

DE POESJE VAN FLORIS JESPERS

N.a.v. de uitreiking van de Gouden Neuzen door de Stuurgroep op 29 januari stellen we weer een poesje-theater in de kijker. Vorig jaar hadden we het over de Poesje van Johan Zwysen uit de Sleutelstraat. Dit keer belichten we een poesjenellentheater van een hoogstaand peil: het poppenspel van Floris Jespers. De dubbele stangpoppen zijn door de kunstenaar zelf uit hout gebeeldhouwd. De koppen tonen een bijna klassieke schoonheid.

Jespers had zijn atelier in de Sint-Jansvliet aan de rand van het Sint-Andrieskwartier. In 1915 begon hij met stillevens en landschappen. In de 20 en 30er jaren schilderde hij mooie poëtische werkjes. Hij maakte meer dan 6000 schilderijen, pentekeningen, aquarellen, gouaches, sculpturen en etsen. Buiten het stel poppen had de kunstschilder voor zijn Poesje op doek en op papier enkele schermen geschilderd: een binnenhuis, een landschap en ook surrealistische decors.

De Poesje trad minstens één keer per week op en bracht stukken uit het moderne repertoire die aan het poppenspel werden aangepast. Het waren werken van Arthur Schnitzler en van Michel de Ghelderode. Maar ook spelen van jonge Belgische auteurs kwamen aan de beurt, zoals die van Neuhuys en Koninckx. Het doel was meer mee te geven dan het gesproken toneel dat in die periode volgens Jespers veel achteruitging. De kunstenaar wilde met zijn poppenspel een zuiverder schoonheidsgevoel opwekken. De regisseur Johan de Meester woonde enkele voorstellingen bij van de Poesje van Jespers en reageerde heel enthousiast. De teksten die de poppen moesten zeggen werden uitgesproken door vrienden van de kunstschilder en ook door enkele actrices uit schouwburgen van Brussel.

EXPLOZANT

De winnaars van de wedstrijd "Troef!" uitgeschreven door de Stad Antwerpen zijn de studenten van Explozant, zes enthousiastelingen van de Leraren-opleiding Secundair Onderwijs van de Karel de Grote-Hogeschool. Met de steun van de Stad Antwerpen, het museum Plantin-Moretus en het jongerencentrum "Habbekrats" wil Explozant het project "De Sint-Andriescode" organiseren. Op 18 april 2011 stort Explozant neer in de Sint-Andrieswijk! Explozant opent tijdens de paasvakantie een week lang een artistiek atelier voor jongeren uit de buurt. Inspiratie wordt gezocht in het museum Plantin-Moretus waarna buurtreportages en unieke huisnummers voor enkele Sint-Andrieshuizen worden gemaakt. Wilt U ook graag meewerken aan deze reportages of bent U geïnteresseerd in zo'n uniek huisnummer? Neem dan contact op met Merel Steynen via 0477/76 28 34 of via e-mail: merel.steynen@student.kdg.be. De vereniging "Sint-Andrieskwartier herleeft" doet alvast mee! U ook?

ANTWERPS FAKKELTHEATER BRACHT HOMMAGE AAN TONEELSCHRIJVER JAN CHRISTIAENS SR.

In de foyer van de Zwarte Zaal van het Fakkeltheater in de Reyndersstraat werd de expo "Affiches Jan Christiaens' theaterstukken" vorig jaar tentoongesteld. Het was een hommage aan de in 2009 overleden toneelschrijver. Hij stierf op tachtigjarige leeftijd.

Op 17 mei 1977 huurde onze vereniging de volledige Bourlaschouwburg om samen met de wijkbewoners uit het Sint-Andrieskwartier zijn populairste toneelstuk "De Parochie van Miserie" in de KNS bij te wonen.

Het werd opgevoerd in decors van Wannes Van de Velde. We huurden voor dit toneelspel ook de zaal van het Noordteater in de Steenhouwersvest en hielpen mee aan de voorstellingen voor het Tejater Navenant, voor het lerarenkorps van het Sint-Jan Berchmanscollege en voor de verkorte versies "De kleine Parochie van Miserie" in coStA onder de regie van Walter Tillemans.

N.a.v. 125 jaar KNS trok de wijkreus Zotte Rik met de acteurs en actrices in stoet naar de voorstelling "De droom van Zotte Rik". Christiaens schreef ook nog een theaterversie van "Houten Clara", een novelle van Hendrik Conscience.

T.g.v. 70 jaar Multatuli-theater kreeg Jan van de Raad van Beheer de opdracht om een stuk te schrijven naar een idee van Jos Mallants. Het werd de tragicomedy "Het derde rijk in de vierde wijk", een volks fresco over de oorlogsjaren 1940-1945.

Het comite "Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseerde hiervan een uitkoopvoorstelling.

Christiaens schreef meer dan 50 toneelstukken, o.m. "De Minerva" dat werd uitgevoerd in de regie van Walter Tillemans en "De Vogelmarkt" dat met liederen van Wannes Van de Velde werd vertoond door regisseur Paul Celis.

MT CAFE-THEATER MULTATULI VZW Lange Vlierstraat 5 · Antwerpen
Tel./Fax : 03/231.68.14

HET DERDE RIJK IN DE VIERDE WIJK

Een tragikomedie van Jan Christiaens sr.,
naar een idee van Jos Mallants
regie : Herman Fabri
Muziek: Patrick Hicketick

Speelperiode: van 22 september 2000 tot 20 januari 2001
vrijdag en zaterdag om 20u00, zondag om 14u30.
(donderdag op aanvraag)

Reservatie: elke woensdag en donderdag van 15 tot 18u30
en elke vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 u.
tel./fax : 03/231.68.14

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5, van 9 april tot en met 11 juni elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur: "Macadam-madammen", een komedie van Delphine Guillonnet. Zondagmatinee om 15 uur op 17 april, 8, 15 en 29 mei en op 6 juni. Reservatie via + 32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24, zaterdag 7 mei om 20 uur en zondag 8 mei om 14 uur: Jaarconcerten van de harmonie "Arbeid en Kunst". Info via GSM 0495/30 88 14.

WIST GE ...?

- dat de premiere van de film "Op zoek naar de Gulden Snede" op 8 januari jl. een groot succes was? De cafezaal van "Multatuli" zat behoorlijk vol met belangstellenden. De zeven kunstenaars uit de Sint-Andrieswijk die we in onze vorige editie aan U voorstelden kregen een DVD van de film uit handen van de cineast Harry van Bokhoven. Er werd nog lang nagepraat in een gezellige steer. De film is nog steeds te koop aan 10 euro per stuk die U kan betalen via rekening 789-5662440-83.
- dat het beeld van de H. Andreas, dat aan het Pastoor Visschersplein boven de hoofdingang van de Sint-Andrieskerk prijkt, gerestaureerd is? Het beeld werd door pastoor Mannaerts gewijd tijdens het parochiefeest van 28 november. De restauratie gebeurde door Geneviève Hardy die ook de gevelsteen aan het pand "Den Grooien Donderclood" op de hoek van de Steenhouwersvest en de Korte Riddersstraat renoveerde.

- dat de vereniging "Sint-Andrieskwartier herleeft" in coStA op 23 januari meewerkte aan het project "Toast littéraire" van het Davidsfonds Jan Blom? Bij een aperitiefje en een hapje werd voorgelezen uit boeken van schrijvers uit de Sint-Andrieswijk en werden er gedichten voorgedragen van dichters uit deze buurt. De auteurs werden voorgesteld door Pierre Van den Bergh. Er werden fragmenten gekozen uit boeken van Domien Sleenckx, Jack Verstappen, Eugénie Boeye en Gaston Decoo. Ook gedichten van Theodoor Van Rijswijck, Karel Van den Oever en Willem Elsschot verhoogden de literaire sfeer. Het publiek reageerde met een enthousiast applaus.

- dat ons comité ook deelnam aan de festiviteiten van de Stuurgroep bij de uitreiking van de Gouden Neuzen in coStA op 29 januari? We schreven een artikel in het programmabladd, onze secretaris gaf een toelichting over de geschiedenis van het poesjetheater in Sint-Andries en we stelden een expo op over de stangpop "De Neus" in de tentoonstellingsgang.

"De Neus" Beeldhouwster Ine Peetermans

- dat het Museum aan de Stroom (MAS) de reuzen van Antwerpen in kaart wil brengen? MAS wil de tradities en gebruiken rond de reuzen promoten en bewaren. Er werd van alle bestaande reuzen een identificatiefiche gemaakt en erfgoedconsulente Sofie De Ruysser maakte een foto van de bewaarplaats van onze reus Zotte Rik in de Koeiholderij "Salm-Salm". Op 19 februari ging een eerste "reuzengesprek" door.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 120

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@sint-andries.com

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

BEZOEK DE C.P.R.A.-BUNKER OP DE HOEK VAN DE WILLEM LEPELSTRAAT EN DE VAN CRAESBEECKSTRAAT AFSPRAAK OP ZATERDAG 10 SEPTEMBER VANAF 13 UUR AAN HET BEWONERSLOKAAL, WILLEM LEPELSTRAAT 13

In 1938 gaf het Algemeen Commissariaat van de Passieve Luchtbescherming de opdracht om in elke provincie een "Centre Provincial de Renseignement et d'Alerte (C.P.R.A.) op te richten. In de voornaamste provinciehoofdsteden werd in het geheim een provinciale commandopost in een onderaardse bunker gebouwd, de zogenaamde C.P.R.A.-bunker. Vanuit de C.P.R.A.-bunkers kon de overheid bij bombardementen of andere rampsituaties de bevolking alarmeren door middel van een sirenenet. Verder kon de overheid op die manier hulp organiseren en opdrachten doorgeven aan interventie-eenheden.

In Antwerpen werd de bunker opgericht in de voormalige manege en het reparatie-atelier van de Prekerskazerne. Doordat de bunker in een bestaande ruimte gebouwd werd moest deze niet volledig ingegraven worden.

Na de Tweede Wereldoorlog bleef de bunker in gebruik door de Civiele Bescherming. Tot 1986 deed de bunker dienst als opleidings- en alarmcentrum. Vanaf het einde van de 40er jaren liepen de mondiale politieke spanningen tussen oost en west hoog op. Een nucleaire, bacteriologische of chemische aanval tegen België en zijn bondgenoten was plots niet meer ondenkbaar. De bunker diende tijdens de Koude Oorlog als plaats om de vrijwilligers van de Civiele Bescherming op te leiden. Ze leerden hoe zij moesten reageren bij een nucleaire aanval maar ook hoe ze noodhulp konden organiseren in het geval van een overstroming.

Begin jaren 1970 werd de Prekerskazerne afgebroken. In 1973 kwam in de plaats het sociaal wooncomplex dat er nu nog staat. De C.P.R.A.-bunker werd op dat ogenblik nog steeds gebruikt door het leger, de Civiele Bescherming en de Vriendenkring van de

Civiele Bescherming. Het leger testte regelmatig het alarm. De vrijwilligers van de Civiele Bescherming kregen hier les en oefenden in het voorbereiden van civiele interventies. De Vriendenkring van de Civiele Bescherming was hier ook actief. Zij organiseerden Sinterklaasfeesten, quizen en tombola's.

De provincie, eigenaar van de bunker, heeft hem overgemaakt aan het stadsbestuur. Die kwamen de bunker ontsmetten en ze plaatsten een nieuwe toegangsdeur. Ze maakten de bunker volkomen veilig met een goede verluchting. Ook het betonrot werd hersteld. Bob Verbeeck (BOTA) en Nico Volckeryck wilden samen met schepen Ludo Van Campenhout en kabinetsmedewerder Tuur Ceuppens de bunker terug toegankelijk maken. De cel "Samenleving" van de stad Antwerpen (Greet Donckers, Vicky Van der Meynsbrugge en Phil Wouters) maakte dit mogelijk.

Foto: stad Antwerpen

OP 7 MEI OPENDE JEUGDHERBERG PULCINELLA

Toerisme Vlaanderen, de stad Antwerpen, bouwbedrijf Cosimco en de Vlaamse Jeugdherbergcentrale toonden op zaterdag 7 mei in het jaar van "Antwerpen Europese Jongerenhoofdstad" fier de jeugdherberg "Pulcinella" in de Bogaerdestraat. Het wordt een nieuw trefpunt voor avonturiers.

We vertelden de historiek van het poppentheater op 28 april 2007 toen minister Geert Bourgeois met een tractor de aarde omploegde waar de jeugdherberg zou komen. Op 10 mei 2009 werd dit verhaal herhaald tijdens de Open Bedrijvendag samen met "De Poesje van de Lange Wapper" waarvan de stangpop "De Neus" de geschiedenis van de poesje op zijn onnavolgbare wijze commentarieerde. Auteur Amand de Lattin noemde het Sint-Andrieskwartier immers "de burcht van de poppenspelers". De kleine Hendrik Conscience ging aan de hand van zijn vader Pierre naar de voorstelling van de poesje in de Bogaerdestraat. "Pulcinella" was de charlatan of de Jan Klaessen uit de Napolitaanse "Commedia dell'Arte".

Het gebouw heeft een betonnen structuur met veel glaspartijen. Het ontwerp gaat uit van de sociale en ontspannende functie van het plein. De architect gebruikte klassieke elementen uit de stad : de ramen en kolommen hebben een eenvoudige vorm zoals de meeste huizen hier. De gevel is heel open waardoor het plein lijkt over te gaan in de jeugdherberg en omgekeerd. De vloer is lichtgrijs en de balie en bar ogen zwart.

Er zijn 162 slaapplekken verdeeld over 47 kamers van twee tot zes personen. Er is telkens een sanitaire voorziening: een inloopdouche met lavabo en een toilet en er is zelfs een gratis wifi-aansluiting. Op het gelijkvloers is er een administratieve ruimte en een internethoek. In de kelder zijn er twee vergaderruimtes. Extra wegwijzertjes sturen de rugzaktoeristen in de goede richting.

Ook de omgeving van de jeugdherberg wordt veranderd. De Sint-Antoniusstraat, de Bogaerdestraat en de Happaertstraat worden vernieuwd. De straten krijgen het statuut van woonerf. Daarom worden betonstraatstenen gelegd met een bovenlaag van graniet. De parkeerplaatsen worden aangelegd in mozaiekstraatstenen en er komen vier bomen. Ook het plein krijgt een opknapbeurt. De jeugdherberg heeft een positieve impact op de winkels en eethuizen uit de buurt. Zo kwamen er al een nieuwe frituur en een snackbar bij.

Directrice Caroline Decoster en Roger Van Kelst, algemeen secretaris van de Vlaamse Jeugdherbergen, zijn erg tevreden met het aantal reserveringen.

Het theatergezelschap "Bad van Marie" bracht er al het project "Bedding Inc" en bespeelde tijdens de maand juni de hele jeugdherberg.

Een kamer met ontbijt kost 19,50 euro. Lunchen kan voor 10 euro. De jeugdherberg ligt op wandelafstand van de Kammenstraat en de Nationalestraat.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **Hangar**, Sint-Andriesplaats 24, zaterdag 17 september vanaf 14 uur : BBQ Harmonie "Arbeid en Kunst"
Info : tel 0495/30 88 14.
- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag van 24 september tot en met 17 december te 20.30 uur : "Sex in de commissie" van Edward Taylor. Reservatie via tel. +32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24, zaterdag 22 oktober te 14 uur : Evaluatieconcerten met ondersteuning van VLAMO (Vlaamse Amateurmuziekorganisatie). Optreden van vier muziekkorpsen. Info : 03/260 80 50.

200 JAAR GELEDEN WERD THEODOOR VAN RIJSWIJCK GEBOREN

Twee keer al herdachten we de volksdichter Theodoor Van Rijswijck die geboren en overleden is in het Sint-Andrieskwartier. In 1989 deden we dat met een gevarieerde avond in het Multatuli-theater. Een montage van dia's in overvloeiing liet toen de plaatsen zien waar hij verbleef tijdens zijn korte leven. Hij werd immers maar 38 jaar oud. Er werden toen liederen gezongen die op muziek werden gezet door vrienden van "den Door". Ze werden uitgevoerd door de Volkszanggroep van de VTB-VAB onder de leiding van de heer Verellen. Het waren de liederen die ooit door Theodoor begeleid werden op een lier wat hem de bijnaam "de arme liereman" gaf. Dit instrument staat ook op de sokkel van het standbeeld dat Leonard De Cuyper beeldhouwde en dat nu op de Theodoor Van Rijswijckplaats prijkt. Werkmannen poetsten dat beeld dit jaar n.a.v. de 200ste verjaardag van zijn geboorte. De teksten, de gedichten en de liederen die toen werden gepresenteerd zijn nog te lezen in de brochure die het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" uitgaaf en die nu nog te koop is aan de prijs van 5 euro. Die kan nu nog besteld worden via rekeningnummer 789-5662440-83.

Een tweede keer herdachten we Theodoor op zaterdag 23 oktober 1999 n.a.v. de 150ste verjaardag van zijn overlijden. Dat deden we aan de voet van zijn standbeeld samen met het jeugdkoor "Carmina", geleid door An Meeusen, de harmonie "Arbeid en Kunst" gedirigeerd door Willy Mannaerts en de vendeliërsgroep "De Gelmelzwaaiers" die de "Van Rijswijck-mars" van Julius De Geyter en Peter Benoit uitvoerden.

Foto: Jan Van der Perre

90 JAAR TURNKRING "DE HOOP"

Turnkring "De Hoop" is een van de oudste sportclubs van het district. Heel wat kinderen werkten er de afgelopen jaren aan hun lenigheid en conditie. Gesticht in het Sint-Andrieskwartier groeide "De Hoop" op tot een turnkring waar het volkskind en de volwassenen uit het werkmilieu een zinvolle vrijetijdsbesteding vonden. Zij behaalden schitterende resultaten bij de gouvfeesten en veel van de vrouwelijke leden maakten deel uit van de demonstratieploeg. Het trommelkorps van "De Hoop" onder de leiding van Alfons Mertens stapte mee op in onze folklorestoeten.

De meisjes van de turnkring werkten ook mee aan

onze Theodoor Van Rijswijck-herdenking van 1989. Zij brachten toen een choreografie op muziek van Peter Benoit, een tijdgenoot van "den Door".

Om het jubileum te vieren organiseerde "De Hoop" een turnshow waarin de 90 kaarsjes werden uitgeblazen in kledij en met attributen van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft". Alle sporters gaven het beste van zichzelf.

De bewegingservaring en de sociale dimensie die hiermee gepaard gaat vindt hoofdleider Elvire Milio zeer belangrijk.

Wij feliciteren de turnclub voor het prachtig jubileumgala en wensen de leiding en de leden nog een verdere succesrijke sportieve toekomst!

WIST GE ...?

- dat er 30 sympathisanten op 9 en 16 april jl. deelnamen aan onze geleide bezoeken aan het Eugeen Van Mieghem-museum? De ingeschrevenen luisterden geboeid naar de interessante commentaar van de spreker en keken vol bewondering naar de werken van de havenschilder. Conservator Erwin Joos riep de "Stichting Eugeen Van Mieghem" in leven. Deze stichting stelt zich tot doel het oeuvre van de kunstenaar internationaal bekend te maken. Vooral de tekeningen over de emigranten van de Red Star Line kenden bij de bezoekers veel belangstelling. Als groep hadden we tevens het voordeel ook de eerste verdieping van het Redershuis in de Ernest Van Dijckkaai nr. 8 te bezoeken. Individueel is dit niet meer mogelijk.

Emigranten van de RED STAR LINE

- dat het dit jaar juist 20 jaar geleden is dat de vzw "Sint-Andries 2000" opgericht werd? De doelstelling van deze vereniging is het in stand houden en renoveren van het patrimonium van de Sint-Andrieskerk. De resultaten die de vzw boekt worden toegelicht in de driemaandelijks Nieuwsbrief. Het orgelpunt van dit jubileumjaar is ongetwijfeld de tentoonstelling die in de Sint-Andrieskerk te bekijken is tot 31 oktober tussen 14 en 17 uur. Schilderijen, etsen en gravures waarop het gebouw en ook het interieur van de kerk worden afgebeeld zijn geëxposeerd. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" feliciteert de voorzitter en de bestuursleden met dit vierde lustrumjaar.
- dat tijdens de maand juni het Felixarchief een expo hield met als thema "Sint-Andries, parochie van miserie"? Oude en nieuwe foto's en documenten die het karakter van onze buurt illustreren werden tentoongesteld. De leeszaalmedewerkers die de expo samenstelden kregen hulp van consulent en zakelijk coördinator Lieve Eyskens die vroeger cultuurfunctionaris was van het Cultureel Ontmoetingscentrum Sint-Andries.

- dat de fietsers die via de Sint-Annatunnel de Sint-Andriesbuurt willen bezoeken weer langs de liften kunnen na een zeer lange renovatieperiode? De houten roltrappen en de art deco-liften waar wel 80 mensen tegelijk in konden, werden het eerste jaar, in 1933, door 1 421 103 voetgangers en fietsers gebruikt. In 1942 steeg dit aantal gebruikers tot meer dan 7,3 miljoen. Tot 1951 moesten voetgangers en fietsers tol betalen om door de tunnel te mogen. De mensen die op de rechteroever werken of die er naar school gaan zijn heel blij met het einde van de geslaagde restauratiewerken.

- dat mensen uit de Schoytestraat alle werkdagen (ook zaterdag) van 14 tot 18 uur en dinsdag en donderdag tot 21 uur meehelpen in "De Open Deur" van de Pelgrimstraat 27 om gratis en anoniem naar jou te luisteren. Tel. : 03/233 62 73.

